ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1996 йил 23 август ЖУМА
№ 64 (5.736)
сотувда эркин нархда

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН КАТТА ТЎЙ АРАФАСИДА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1996 ЙИЛДА ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМ МАВСУМИНИ ТАШКИЛИЙ РАВИШДА ЎТКАЗИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1996 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишга ўз вақтида тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш, пахта маҳсулоти ҳажмларини кўпайтириш ва сифатини яхшилашда қишлоқ хўжалиги ходимларининг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Пахта йиғим-терими мавсумига тайёргарлик кўришни ниҳоясига етказиш ва уни ўтказиш билан боғлиқ масалаларни тезкорлик билан ҳал этиш учун республика комиссияси тузилсин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмаси ва «Ўзқишлоқхўжаликмашхолдинг» компанияси моддий-техника базанинг пахта хомашёсини йиғиштириб олишга тайёрлаб қўйишни 1 сентябргача туғаллашни ва пахта йиғим-терими мавсумининг юқори ташкилий даражада ўтказилишини таъминласинлар.

3. Вазирлар Маҳкамасининг «1996 йилги пахта толасига давлат буюртмаси ҳажмларини ўзгартириш тўғрисида» 1996 йил 27 мартдаги қарорига мувофиқ пахта тайёрлаш бўйича белгиланган топшириқни бажарган хўжаликлар ихтиёрида қолдириладиган пахта маҳсулоти улуши уни етиштириш ҳажмининг 60 фоизигача оширилганлиги, пахта толасига давлат буюртмаси эса 40 фоизгача пасайтирилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

4. 1996 йил ҳосили 1 тонна пахта хом ашёсининг харид нархлари ўртача 12500 сўм (пахта толасига қайта ҳисоблаганда 1 тоннаси учун — 39060 сўм) ҳисобидан белгилансин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бир ҳафта муддатда пахта хомашёсининг янги харид нархлари прейскурантини ишлаб чиқсин, нашр этсин ва манфаатдор вазирликлар ҳамда идораларга етказсин.

5. Ҳосилни йиғиштириб олишда моддий рағбатлантиришни кучайтириш учун хўжаликларга пахта теришда қуйидаги миқдорларда ҳақ тўлаш тавсия этилсин:

Икки қаторли пахта териш машинасида терилган кондицион оғирлиги 1 тонна бўлган пахта учун — камида 50 сўм, тўрт қаторли машинада терилганда — 30 сўм;

Қўлда терилган 1 килограмм пахта учун — камида 2 сўм.

Йиғим-терим ишларида банд бўлганлар билан ҳар 5 ва 10 кунда ҳисоб-китоб қилинсин.

Хўжаликлар раҳбарларининг эътибори кўп миқдорда юқори сортли пахта териб олиниши учун, теримчиларни рағбатлантиришни назарда тутган ҳолда, йиғим-терим мавсумининг бошидан бошлаб пахта терими учун энг юқори ҳақ белгиланиши лозимлигига қаратилсин.

Пул кредит сиёсати бўйича республика комиссияси (Муллажонов) қишлоқ хўжалигида меҳнатга ҳақ тўлашнинг базавий даражасини мазкур бандга мувофиқ қайта кўриб чиқсин.

6. Марказий банк, «Пахтабанк», «Ўзсаноатқурилишбанк», «Ўзтадбиркорбанк», «Мевасабзавотбанк» теримчилар билан, шунингдек, пахтани юклаш, транспортда ташиш ва жойлаштиришда, пахта териш техникасига техник хизмат кўрсатиш ва тузатиш билан банд бўлган ходимлар билан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиш учун хўжаликларни кўрсатиб ўтилган муддатгача нақд пул билан таъминласинлар.

7. «Ўзкимёсаноат» уюшмаси (Юсупбеков), Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (Жуманиёзов), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари хўжаликларга дефолиантлар етказиб беришни ва ғўза баргини тўкишни таъминласинлар.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси (Рўзметов) «Ўзагрокимётаъминот» давлат акционерлик бирлашмасининг буюртманомалари бўйича ғўза баргини тўкиш учун зарур миқдорда самолётлар ва вертолётлар ажратсин, ёнилғи захираларини ташкил этсин.

8. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат кооператив қўмитаси (Жабборов), Қорақалпоғистон республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари:

Шу йилнинг 10 сентябрига қадар пахта териш техникасини тўлиқ тайёр ҳолга келтирсинлар, шу жумладан, машиналарни тракторларга тиркаш, юклаш — транспортда ташиш воситаларини тайёрлаш, териш — транспортда ташиш отрядларини механизаторлар ва тузатиш-хизмат кўрсатиш ходимлари билан таъминлаш ишларини амалга оширсинлар. Хўжаликларда ва тузатиш корхоналарида двигателлар, узеллар ва агрегатларни, бошқа зарур материалларни алмаштириш фондлари ташкил этсинлар. Ҳар бир пахта териш машинасини ишга қўйишнинг техникавий талабларига мувофиқ уларни тегишли далолатнома расмийлаштирилган ҳолда комиссиялар томонидан қабул қилинишини ташкил этсинлар;

Пахта териш машиниларидан унумли фойдаланиш мақсадида уларни терим транспорти отрядлари таркибида жамласинлар ва ишлашини ташкил этсинлар.

9. «Ўзқишлоқхўжаликмашхолдинг» компанияси (Пайгин) ва «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси (Жабборов) пахта териш техникасини мавсумга тайёрлашни туғаллашда хўжаликларга техникавий ёрдам кўрсатиш ҳамда уларнинг узлуксиз ишлашини таъминлаш учун саноат корхоналарини вилоятларга бириктирсинлар.

10. «Ўздавнефтмаҳсулот» бирлашмаси (Тожиев) ёнилғи мойлаш материаллари 1996 йил сентябрь-ноябрь ойларида қишлоқ хўжалигига, пахта тозалаш саноатига йиғим-терим ва транспорт ишларини, тайёрлов пунктларида пахтага ишлов беришни, кузги шудгорлашни узлуксиз ўтказиш учун зарур бўлган ҳажмларда, улар қийматининг 15 фоизини олдиндан ундирмаган ҳолда, ҳисоб-китобларни пахта хомашёсининг пахта тозалаш заводларига сотилишига қараб биринчи навбатда амалга ошириш шарти билан етказиб берилишини таъминласин.

11. «Ўзбекбирлашув», «Ўзбексавдо» ва «Ёғмойтамакисаноат» уюшмалари, Ўздонмаҳсулот» корпорацияси қишлоқ аҳолисини ва пахта терими қатнашчиларини энг зарур озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалаларини ўз вақтида ҳал этсинлар.

12. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги пахта йиғим-теримида банд бўлган ходимларга тиббий хизмат кўрсатиш чора-тадбирларини белгиласин.

13. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги ҳосилни йиғиштириб олиш даврида теримчиларга маданий хизмат кўрсатишни ташкил этсин, санъат усталари, ёзувчилар ва шоирларнинг хўжаликларга боришларини назарда тутсин.

14. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. Каримов.
Тошкент шаҳри,
1996 йил 22 август.

УЛУҒ БАЙРАМИМИЗНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

21 август куни Президент Ислом Каримов раислигида Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг беш йиллиги тантаналарига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича мажлис бўлиб ўтди.

Мустақиллик байрамига саноқли кунлар қолди. Тўйга тўёна билан келиш халқимизнинг хайрли урф-одатидир. Шу кунларда мамлакатимиз бўйлаб ушбу қутлуғ санага тайёргарлик ишлари авж олган. Истиқлол байрамига муносиб туҳфа тайёрлашдек эзгу ният халқимизнинг бунёдкорлик ва яратувчанлик кучига куч қўшди. Мамлакатнинг ҳар бир шаҳар ва қишлоғи бугун катта шодиёнага тайёргарлик либосини кийган. Байрам тантаналарининг энг катта, асосий қисми эса, анъанага айланганидек, пойтахтимизнинг мустақиллик майдонида бўлиб ўтади.

Мажлисда Марказий майдонда ўтказиладиган мустақилликнинг беш йиллиги тантаналари, дастури муҳокама қилинди. Президент Ислом Каримов Марказий майдонда бўлиб ўтадиган ушбу тантана катта байрам концертидан иборат бўлиб қолмай, истиқлолга эришилганидан кейинги йиллар давомида босиб ўтилган йўл ва қўлга киритилган ютуқлар шукуҳини, таъбир жоиз бўлса муайян хулосасини ўзида мужассам этиши лозимлигини таъкидлади.

— Ўтган беш йил биз танлаган йўлнинг тўғрилигини кўрсатди, — деди Президент. — Бугун халқимиз ушбу йўлдан дадил олға бормоқда. Шу боис мустақиллик байрами бир кун давом этадиган байрам эмас. Мустақиллик ифтихори, бу муқаддас туйғу халқимизнинг янгидан-янги ютуқларни қўлга киритишида доимо унга ҳамроҳ бўлиши керак.

Бу байрам шунчаки нишонланадиган байрам эмас, беш йил давомида эришилган ютуқларимизни ифода этиши, келажакда бунда-да улкан зафарларга, тараққиётга эришишимизга одамларда ишонч уйғота олиши зарур. Беш йил давомида жаҳон узра ўзбек ўзбеклигини намоён эта олди, маънавиятта катта эътибор берилди, миллий қадриятларимиз тикланди.

Байрам тантаналари одамларни руҳлантирсин. Унда қатнашган, ойнаи жаҳон орқали кўрган ҳар бир одам шу кунларга етгани учун, мустақиллигимизнинг беш йиллиги тантаналарини кўриш насиб этгани учун шукроналар билдириши керак. Айтиш мумкинки, байрам тантаналари ижодкорларга илҳом берсин, халқимиз, Ватанимиз, истиқлолимиз ҳақида янги-янги асарлар яратиш учун туртки берсин. Бошқача айтганда, мазкур тантаналар одамлар қалбида мустақилликдан ғурурланиш, фахрланиш туйғусини янада кучайтиришга хизмат қилсин.

Мамлакатимиз раҳбари байрам сценарийси билан танишар экан, унда ўзбек миллий санъатининг бетакрорлигини намойиш эта билиш, мамлакатимиздаги турли миллат вакилларининг тотувлиги, айниқса, Туркистон халқларининг азалий қардошлигини кўрсатувчи саҳналарга алоҳида эътибор берилиши кераклигини қайд этди.

Байрам дастури икки соатга яқин давом этади. Уни ижро этишда 6,5 минг киши қатнашади. Истиқлолнинг беш йиллигига бағишланган байрам дастури аввалгиларидан бирмунча фарқ қилади. Шунингдек, Марказий майдондаги иншоотлар композицияси ва конфигурациясига ҳам бирмунча янгиликлар киритилган.

Мажлис давомида ёзувчилар, шоирлар, санъаткорлар, мутасадди раҳбарлар байрам дастурига оид турли фикрлар билдирдилар. Асосий эътибор байрам тантаналарини кўтаринки руҳда ва мазмунли ўтказишга қаратилди. Шунингдек, Тошкент шаҳри кўчаларининг безатилиши ва бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, мустақилликнинг беш йиллиги байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий қўмита раиси И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Х. Жўраев, Бош вазир ўринбосарлари, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА).

СУРАТДА: мажлис пайти. С. ЗУФАРОВ олган сурат.

Пахтакорнинг бугунги долзарб вазифаси

Ўзаро текшириш якуни нималарни кўрсатди?

Бир неча кундан сўнг жонажон Ўзбекистонимиз мустақилликка эришган куннинг беш йиллигини кенг нишонлаймиз. Тўйга тўёна билан деганларидек, республикамиз пахтакорлари ҳам Ватан хирмонига муносиб армуғон ҳозирлаш ниятида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Звено, бригада, хўжаликлараро мусобақа тобора авж олаётир.

Ҳар бир деҳқонга яхши аён, август ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой ҳисобланади. Асосий мева нишоналари айнан шу дамларда туғилади.. Бунга эришиш учун эса фидокорона меҳнат, заршуноснинг ҳар туп ғўзага меҳр ардоғи керак.

Зарур пайтда қўшнилар ва дўстлар даласига ташриф буюриб, камчилигини кўрсатиб, қимматли маслаҳат бериш халқимизда азалий одат. Мана, бир неча кун давом этган ўзаро текшириш бригадаларнинг иши ҳам ниҳоясига етди. Ушбу тадбир аввал хўжаликлараро, сўнг туманлар, ниҳоят, вилоятлараро миқёсида ўтказилди.

Мамлакатимизда кўзланган оқ олтин хирмонини тиклаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг кўрсатмаси асосида шу йил 11-15 август кунлари вилоятлараро ўзаро текширишлар бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси қишлоқ хўжалик вазири, вилоят деҳқончилик саноати уюшмалари раислари ҳамда 25 нафардан мутахасислар иштирок этдилар. Қорақалпоғистонлик пахтакорлар хоразмликлар билан, андижонликлар бухороликлар билан, фарғоналиклар самарқандликлар билан, жиззахликлар сирдарёликлар билан, Сурхондарё, Навоий, Қашқадарё вилоятлари вакиллари эса ўзаро борди-келди қилиб ҳамкасблари иши билан танишдилар.

Текширишларда асосий эътибор ғўза парваришининг ҳозирги кундаги ҳолатига қаратилди. Шунингдек чорвачиликдаги аҳвол, дағал хашак тайёрлаш, такрорий экинлар парвариши, ўрим-йиғимга тайёргарлик масалалари ҳам ўрганилди.

Текшириш якунлари Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятларда кенгайтирилган фаоллар йиғилишида атрофлича муҳокама қилиниб, аниқ чора-тадбирлар белгиланди, 10 сентябргача ғўза қатор ораларига ишлов беришни давом эттиришга келишилди.

Ҳа, парвариш ишларини тезлатиш даркор. Олинган сўнгги маълумотлар ҳам буни тасдиқламоқда. Чунки 16 августгача республика бўйича 0,2 фоиз майдонда 15-16 та, 1,4 фоиз майдонда 13-14 та, 6 фоиз майдонда 11-12 та, 13,7 фоиз майдонда 9-10 та, 32,1 фоиз майдонда 7-8 тадан, 26,6 фоиз майдонда 5-6 та, 12,5 фоиз майдонда 3-4 та, 1,3 фоиз майдонда 1-2 тадан кўсак ҳосил қилинган. Шунингдек, ҳар гектарда ўртача 96 минг кўчат бўлиб, ҳар тупда ўртача 7,1 тадан кўсак бўлишига эришилган. Бу ўтган йиллагига нисбатан 0,2 тадан кўсак кам демак. Шу ўринда Шаҳрихон, Асака, Олтинкўл, Марҳамат, Қоракўл, Олот, Ғиждувон, Қуйи Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл, Наманган, Учқўрғон, Поп, Уйчи, Гурлан, Шовот, Денов, Ангор, Сариосиё, Шаҳрисабз, Китоб, Нарпай, Пахтачи, Бешариқ, Риштон, Бағдод, Боёвут, Гулистон, Хатирчи, Навоий туманлари хўжаликларида ғўза парваришига алоҳида эътибор берилаётганини таъкидлаш жоиз.

Ғўза парвариши намунали ташкил этилган хўжаликлар Хоразм вилоятида ҳам оз эмас. Жумладан, асосий пахта далаларида юқори ҳосил етиштирилишига эришилмоқда. Гурлан туманида ғўзаларни суғориш шарбат оқизиш билан ташкил этилган. Бироқ Гурлан, Ҳазорасп туманлари хўжаликлари экинзорлари атрофларида бегона ўтлар учрайди. Натижада ҳашаротларнинг кўпайишига имкон яралмоқда. Вазиятдан кўриниб турибдики, кейинги йилларда Хоразм вилоятининг баъзи жойларида ўсимликларни ҳимоя қилишга эътибор сусайтириб юборилган. Айниқса, Урганч, Шовот, Қўшкўпир туманларида ғўзанинг заркунанда ва ҳашаротлардан нобуд бўлишига йўл қўйилаётгани жуда ачинарли. Бундан 20-25 йиллар олдин мавжуд бўлган карадрина каби карантин ҳашаротининг зарари ҳам кузатилди.

Савол туғилади: шундай ҳолга нега йўл қўйилди? Унинг сабаблари нимада? Бу аввало мутасадди раҳбарларнинг ўз вазифасига совуққонлигидандир. Оқибатда кўпгина экинларга зиён етди.

Вилоятда ғўзанинг янги «Хоразм — 126», «Шароф — 75» навлари синовдан ўтказилмоқда. Бироқ 14 августда вилоятда 23 центнер атрофида ҳосил тўплангани кишини ўйлатади. Ғўза ривожи 10-15 кун ортда қолаётган далалардаги ҳосилнинг маълум қисми ҳашаротга едириб қўйилган. Энди шуларни ҳисобга олиб, ғўза парваришини камида 20 кун давом эттириш зарур. Ҳашаротдан зарарланишни қаттиқ назоратга олиш, бегона ўтларни йўқотиш, боғ ва токзорларни ҳашаротлардан ҳимоя қилиш, чала қолган чеканкани тезда тугатиш керак. Нукусдаги якунда ҳароратнинг пасайишини инобатга олиб ривожланишдан орқада қолаётган майдонларда ғўзани чанқатмасдан сув тараш, бостириб суғормаслик, ғаллани вақтида экишга тайёргарлик кўриш, хўжалик раҳбарлари, мутахассисларнинг масъулиятини ошириш лозимлиги таъкидланди.

(Давоми 2-бетда).

Сулаймон Муҳаммедов уч беш йилдан буён Сирдарё туманидаги «Малик» ширкат хўжалигида деҳқончилик қилади. Айни кунда у парваришлаётган 78 гектар майдондаги ғўзаларда қийғос кўсак бўлиб, олди очила бошлади.

Миришкор деҳқон республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги тўйи шарафига бу йил гектаридан 30 центнердан хирмон кўтаришни мақсад қилган.

СУРАТДА: бригаданинг илғор ишчиси Холида Муҳаммедова ғўзаларни чилпиётган пайт.

Х. ЗУЛФИҚОРОВ олган сурат.

Миришкор туҳфалари

МЕВАЛАР КАРВОНИ

Бугун юртимизда айни пишиқчилик. Ёз нознеъматлари жадал йиғиб олиниб, пешма-пеш эл дастурхонига тортиқ қилиняпти. Буни Наманган тумани мевазорларида ҳам кузатиш мумкин.

Абдуллахон Ҳожихонов раислик қилаётган мева-сабзавот етиштиришга ихтисослашган «Соҳибкор» корпорацияси истиқлолнинг 5 йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олмоқда. Хўжалик боғбонлари мева сотиш йиллик режасини туманда биринчилардан бўлиб адо этдилар. Режадан анча ортиқ 130 тонна ўрнига 285 тонна маҳсулот етказиб берилди. Бу муваффақиятга хўжаликнинг Шокиржон Даламирзаев, Лочинбой Қўчқоров, Турсунбой Азимхўжаев каби омилкор деҳқонлар бошлиқ пудратчилари муносиб улуш қўшдилар.

Ўзларининг билимларини, тажрибаларини, куч-ғайратларини аямасдан меҳнат қилиб, пишиб етилган ҳосилни нест-нобуд бўлишига йўл қўймай пайдар-пай истеъмолчиларга жўнатишга эришаётган Раҳматулла Комилов, Ҳошимжон Ғафуров, Ҳакимжон Қўчқоров, Матлубахон Турғунова, Муҳаббатхон Қўчқоровалар номини алоҳида таъкидлаш жоиздир.

А. ҚОРАБОЕВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ҚОВУН САЙЛИ

Қовун ёзнинг энг лаззатли, инсонга куч ва қувват ато этувчи неъматларидан. Бувайда туманининг «Шарқ юлдузи» жамоа хўжалиги миришкори Ғуломжон Ўринов полиз экинлари етиштиришнинг сирини пухта ўзлаштирганлардан. У етиштираётган қовунлар серширалиги билан ажралиб туради.

Бу йил ҳам у марказий Фарғонанинг Бувайда тумани бўрдоқичилик корхонасига қарашли 12-хўжаликдан ижарага ер олиб қовун экди. Фарзандлари Тошпўлат ва Ҳошимжонлар билан экинга сифатли ишлов беришди. Натижада қовунлар серҳосил бўлди ва эрта пишди.

Ғуломжон ота-боболаримиздан қолган удумни тиклаб, дўст-биродарларини қовун сайлига таклиф қилди. Тумандаги кекса деҳқонлар, уруш фахрийлари қовун сайлига ташриф буюрдилар.

Қовун сайли деҳқоннинг эҳсони. Эҳсон эса мустақиллигимиз инъомларидан биридир.

Қаюмжон ТУРСУНОВ.

Наманган вилоятининг Косонсой тумани шаҳар ва қишлоқларида турли миллат вакиллари ҳамжиҳатликда яшаб, меҳнат қилишмоқда. Хусусан, «Коммуна» жамоа хўжалигини ҳам шундай иноқ оилага қиёс этиш мумкин. Истиқлолимизнинг 5 йиллиги тўйи арафасида бу ерда қизиқарли учрашувлар бўлиб ўтмоқда.

СУРАТДА: туман ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Тоҳирахон Маризаева (чапдан учинчи) фахрийлар даврасида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ЖАҲОН САРИ КЕНГ ЙЎЛ

Шароит тақозосига кўра юзага келаётган муаммоларни зудлик билан бартараф этишга қаратилган чора-тадбирларни омилкорлик билан ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бозор иқтисодиёти шароитида хўжалик юритиш, ишлаб чиқаришни муттасил ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири бўлиб, айнан мана шу жиҳатдан республикамиз раҳбарияти ташаббускорлик билан иш юритаётгани боис турмушнинг барча жабҳаларида ўлкамизда улкан ўзгаришлар содир бўлмоқда, хусусан қишлоқ хўжалиги, саноат дадил қад ростламоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1996 йилги мева-сабзавот маҳсулотлари ҳосилини Ўзбекистон Республикаси ташқарисига сотиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ҳам мавжуд имкониятларни оқилона ишга солишга йўналтирилган муҳим ҳужжатлардан эканлигини мутахассислар якдиллик билан эътироф қилишмоқда.

Низомиддин ХУЖАЕВ, «Узмевасабзавотузумсаноат» республика уюшмаси қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши бошқармаси бошлиғи:

— Вазирлар Маҳкамасининг ушбу қарорини мен тарихий, аҳамияти беқиёс ҳужжат деб дадил айта оламан. Чунки қишлоқ хўжалик маҳсулотларини четга сотиш жуда кийинлашиб кетган эди. Ички бозор эса бизда етиштириладиган мева-сабзавот, полиз маҳсулотларини тўла ҳазм қилишга қодир эмасди. Натижада пешона тери билан етиштирилган ширин-шакар қовун-тарвузлар, мева-чеваларнинг қадри тушиб, деҳқону боғбон ўз меҳнатига арзигулик даромад топиши мушкуллашиб қолган эди.

Мана энди хорижга эшиклар ланг очиб берилди. Муҳими шундаки, жорий йилда етиштирилган мева-сабзавот маҳсулотлари нобудгарчилигига йўл қўймаслик, уни истеъмолчиларга сотишни жадаллаштириш мақсадида нуфузли комиссия тузиш кўзда тутилган бўлиб, ушбу комиссия мева-сабзавот маҳсулотлари сотишнинг боришини мунтазам таҳлил этиб боради ва пайдо буладиган муаммоларни бартараф этиш чора-тадбирларини амалга оширади.

Ҳужжатларни расмийлаштиришдаги сансалорликларнинг олдини олиш учун ҳам масъул шахслар ва ташкилотлар қарорда аниқ белгилаб қўйилган. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига эса ҳўл мева-сабзавот ва консерва маҳсулотларини тузилган контрактлар бўйича юклаб жўнатиш масалаларини тезкорлик билан ҳал этиш топширилган. Юкни ташиш учун ўз вақтида вагонлар ажратишни таъминлаш ва республикамиз ҳудудида ҳўл мева-сабзавот ва консерва маҳсулотларини ташиш тарифларини 50 фоизга пасайтирилишига нима дейсиз? Бундан ортиқ яна қандай енгиллик ва имтиёзлар керак?

Бундай мисли кўрилмаган ғамхўрликка жавобан астойдил ишлашимиз, яратиб берилган имкониятдан тўла-тўкис фойдаланиб, корхона ва хўжаликлар молиявий аҳволини тубдан яхшилаш, даромадларини кескин оширишга эришишимиз жоиз. Шу асосда мустақилликнинг беш йиллигини нишонлаётган жонажон Ўзбекистонимизнинг янада гуллаб-яшнашига, қишлоқларимиз янада ободонлашишига ҳисса қўшишимиз талаб этилади.

Вазирлар Маҳкамасининг мазкур қароридан кўзда тутилган асосий мақсадлардан бири ҳам шундан иборатдир.

Имомқул БЕКНАЗАРОВ, Сурхондарё вилояти мева-сабзавот бўйича кенгаши раиси:

— Бундай чора-тадбирларни биз орзиқиб кутаётган эдик. Вазирлар Маҳкамасининг мазкур қарори ўйлаганимиздан ҳам пухта бўлиб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи ва қайта ишловчиларга амалда катта имкониятлар яратиб берди. Бизнинг қувончимиз чексиз. Қарорда белгиланган чора-тадбирларни амалга оширишга зудлик билан киришиб, вилоятимиз ҳокими Жўра Норалиев бошчилигидаги гуруҳ ҳозир Россия Федерациясининг Ростов областига жўнаб кетяпмиз. Мақсад — далада пишиб турган ҳосилни шартнома асосида сотиб, қарорда кўзда тутилганидек бартер бўйича моддий-техника ресурсларини, биринчи навбатда ёғоч-тахта материаллари, қувурлар, автотранспорт воситалари, бошқа қишлоқ хўжалик машина ва механизмларини келтиришдир.

Узаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйсак, вилоятимиздаги мавжуд 16 «Мерседес» юк ташиш машиналари асосида узлуксиз юк ташишни мўлжаллаяпмиз. Биздан борган мева-чева, сабзавот, консерва маҳсулотлари сотилиши ҳамон эвазига ўзимизга зарур маҳсулотни юклаб қайтилади.

Йўлга чиқишдан олдин бўлғуси шерикларимиз билан телефонда гапиришган эдик. Улар ҳам ниҳоятда хурсанд. Бу бежиз эмас. Россиядаги кўп корхоналарда маошга пул топилмаётгани, лекин турли саноат маҳсулотлари сероб эканлиги яхши маълум. Энди улар ҳам пул излаб юришга ҳожат қолмайди. Бартер асосида бизнинг мева-чева, сабзавотимизга ўз маҳсулоти билан ҳисоб-китоб қилишлари мумкин.

Яъни иккала томон ҳам манфаат кўради. Биз ўз маҳсулотимизни қимматроқ сотиб, зарур ёғоч-тахта материаллари, қувурлар, техника воситаларига эга бўламиз. Россиялик ҳамкорларимиз ҳам тўхтаб ётган ишлаб чиқаришни қайта юргизиш имконига эга бўлади. Шундан келиб чиқиб дадил айтиш мумкинки, нафақат бизнинг соҳибкору деҳқонларимиз, балки россиялик шерикларимиз ҳам ҳукуматимизга, шахсан юртбошимизга яратиб берилган имконият учун чексиз ташаккур айтишлари турган гап!

МЎМАЙ ДАРОМАД МАНБАИ

Чиноз туманидаги Турсуной Охунова номли жамоа хўжалиги тасарруфида 900 гектар майдон бор. Аслида бу катта хўжалик учун оз. Лекин гап майдонда эмас. Ундан унумли фойдаланишда эканлигини миришкорлар амалда исботлашмоқда. Утган йили улар 340 гектарда ғалла ундириб, давлатга 1000 тонна ўрнига 1200 тонна сара дон сотишди. Умумий даромад ҳам ёмон бўлмади. Хўжалик пахта ва ғалладан 4 миллион сўмдан ортиқ фойда олиб, тумандаги илғорлар сафига кирди.

Манфаатдорлик жорий йилда ташаббускор ва ишбилармонлар сафини янада кенгайтирди. Хўжалик далаларида етилган ғаллани сўнгги граммигача нестнобудсиз йиғиштириб олиш учун қизғин ишлар олиб борилди. Владимир Подарвонов, Валерий Владимиров бошқарган ўрим машиналарининг иш унуми юқори бўлди.

Оилавий ижарачилардан Алиёр Абдухолиқов, Тўйчивой Ҳайдаров, Маҳкамбой Бердимуродов сингари миришкорлар ҳосилдорликни гектар бошига 45-47 центнерга етказдилар.

Дон ризқ-рўзимиз, дастурхонимиз кўрки, юртимиз ифтихори. Яхши ният — ярим давлат. Шу кунгача Давлат режаси тўла бажарилди. Жамоа хўжалиги раҳбариятининг қарорига кўра ғалла ўрим-йиғимида фаол иштирок этганлар алоҳида тақдирланяпти. Хўжаликда етиштирилган ҳар бир маҳсулот ҳисоб-китобли. Ғаллазорларда тўпланган сомон ҳам аҳоли чорваси учун ҳар қорамол бошига 500 килограммдан тарқатилмоқда.

Миришкорлар деҳқончиликнинг бошқа соҳаларига ҳам жиддий аҳамият билан қараяптилар. Ҳозир 420 гектар майдондаги ғўзаларга ишлов бериш қизғин паллага кирган. Уч бор культивациядан чиқарилиб, гектарига 500 килограммдан ўғит берилди. Ҳозир ҳар бир ғўзада 6-7 тадан кўсак бор. Айниқса, хўжаликнинг Абдуваҳоб Исоқулов бошчилигидаги 10-бригада, Жўра Тўлаганов бошчилигидаги 11-бригада далаларида ғўза ривожи кутилгандан ҳам зиёда.

Хўжалик бошқаруви раиси Набижон Бектуровнинг таъкидлашича, пахта ҳосилдорлигини 37,5 центнерга етказишнинг тадбирий чоралари ишлаб чиқилган. Муҳими, бунинг учун барча шарт шароит мавжуд. Уғит, ёқилғи ва техника қисмлари ташкилотлар билан тузилган шартномага кўра етказиб турилибди. Деҳқонларга ҳар ойда ун, гуруч, ёғ каби кундалик эҳтиёж моллари тарқатиляпти. Хўжалик тасарруфида яшаётганларни иш билан таъминланиши учун кичик корхоналар, бичиш-тикиш цехлари, қурилиш бригадалари тузилиб, улар жалб этилган.

Ғалладан бўшаган ерларга такрорий экинлар ҳам экиляпти. 20 гектарда дон учун маккажўхори, 30 гектарда озуқабоп экинлар экилиб, ундириб олинди. 40 гектардан зиёдроқ ерни полиз ва сабзавот экинлари эгаллаган. Шунингдек, 20 гектар ер ишбилармон деҳқонларга шартнома асосида бўлиб берилди.

Хўжаликда 10 дан ортиқ миллат вакиллари истиқомат қилишади, уларнинг ниятлари бир, мақсадлари улуғ. Хўжаликда ўтказилаётган турли тадбирлар, ўзаро фикр алмашувлар ва қизиқарли учрашувлар ҳам аҳилликка, меҳнат унумдорлигининг ошишига хизмат қиляпти.

Х. САМИЕВ.

Пахтакорнинг бугунги долзарб вазифаси

(Давоми. Боши 1-бетда).

Қорақалпоғистон Республикасида Вазирлар Маҳкамаси қарорига кўра тажриба тариқасида Элликқалъа туманида олиб борилаётган ишлар мақтовга лойиқ. Айниқса, пахтачиликда, чорвачиликда, иқтисодиётда, Президентимизнинг деҳқон-фермер хўжаликлари тўғрисидаги фармонини бажаришдаги ташаббусларни ўрганса арзийди. Ислоҳотлар Элликқалъада кутилган самарани беряпти. Энг асосийси фермерлар бозор иқтисодиёти шароитида ишлашни ва яшашни ўрганмоқдалар. Фермерлар ва ҳиссадорлик жамиятига айланган, хусусий фермаларнинг узвий алоқаси туфайли сут, гўшт етиштириш, сотишда ўтган йилга нисбатан ўсишга эришилган. Хусусийлашган боғ эгалари, ветеринария хизмати кўрсатиш туман ассоциациялари фаолияти яхши йўлга қўйилган.

Пахтачиликни ривожлантиришга ҳам замин яратилган. Пахтанинг «Чимбой 4104», «Хоразм — 126» навлари келгусида бу ҳудудларда иккиланмасдан нав танлашга имкон яратмоқда.

Қорақалпоғистонда номини тилга олса арзигулик хўжаликлар бошқа туманларда ҳам бор. Масалан, Амударё туманидаги «Оқолтин», Қўнғирот туманидаги «Кукдарё» хўжаликлари аъзолари пахтачилик, шоличилик, саноат теракчилиги, боғдорчилик бўйича муайян ишларни амалга оширмоқдалар.

Бироқ деҳқончилик ишлари суст жамоалар ҳам борлиги кишини ташвишлантиради. Кегейли, Шуманай, Чимбой, Тахтакўпир туманларида 20-30 фоиз майдондаги ғўза ривожланишдан орқада қолмоқда. Маҳаллий ўғит чиқаришга эътибор берилмаяпти. Бир гектар ерда ўртача 79 минг кўчат, ҳар тупда 4,9 тадан кўсак бўлган. Ахир, шу кетишда кўзланган ҳосилни олиш мумкинми?

Яна шундай ҳоллар мавжудки, унга тезда барҳам берилмаса, кейин аттанг деб қолиш мумкин. Қатор хўжаликларда сув қўйиш, культивация ишлари сифатсиз бўлишига йўл қўйилмоқда. Ҳашаротларга қарши қаттиқ курашиш зарур. Бугунги куннинг муҳим вазифаларидан ҳисобланган беда экиш ва эски бедазорларни тўлдириш, дон экишга тайёргарлик кўриш, уруғликни яхшилаш, пахта теримига ҳозирлик, терим агрегатларининг таъмирини тезлатиш даркор. Бунда раҳбарлар, мутахассислар зиммасидаги масъулиятни кучайтириш, уларнинг иқтисодий билимини ошириш зарур.

Наманганлик мутахассислар Тошкент вилояти далаларида бўлдилар. Кишини қувонтирадиган жиҳати Қуйи Чирчиқ, Урта Чирчиқ ва Янгийўл туманларидаги кўпчилик хўжаликларда ғўза парваришига эътибор кучайтирилган. Бир гектарда 90 минг кўчат, ҳар кўчатда 6,9 тадан кўсак бор. Лекин Чиноз туманидаги Охунбобаев номли, Янгийўл туманидаги Н. Ниёзов номли хўжаликларда ишчи кучлари тўла сафарбар этилмаган. Бекобод туманидаги «Ғалаба», Бўка туманидаги «Бўка», Оққўрғон туманидаги «Қаҳрамон», «Қуйи Чирчиқ туманидаги «Гулистон» жамоа хўжаликларида культиваторларни ишлатиш қониқарсиз. Қатор далаларда чеканка сифатсиз қилинган. Сувдан нотўғри фойдаланиш оқибатида чанқатиб қўйиш, ҳосил тугунчалари тўкилишига йўл қўйилаётир. Наманганлик деҳқонлар томонидан юқорида кўрсатилган камчиликлар зудлик билан тузатилиши керак. Акс ҳолда вақт ўтиб, эртага кеч бўлади.

Наманган вилояти заршунослари оқ олтин ундиришда катта тажриба тўплашган. Унлаб жамоаларда ҳосилдорлик йилдан-йил ошаяпти. Бу йил ҳам ғўза ривожи дуруст. Наманган, Учқўрғон, Поп, Уйчи туманлари хўжаликларида суғориш шарбат усули билан олиб борилмоқда. Ҳатто ғалладан кейин экилган 10 минг гектардаги ниҳолларда ҳам 1-2 тадан кўсак мавжуд.

Илғорлар тажрибасини ўрганиш доим фойдали. Поп туманидаги «Зарафшон» хўжалигида 100 фоиз ғўза кимёвий усул билан чеканка қилинганлиги яхши натижа бермоқда. Вилоят бўйича ҳар гектар ерда 95 минг кўчат, 7,7 тадан кўсак ҳосил қилинган. Ҳашаротларга қарши биологик усул йўлга қўйилган, пахта йиғим-термига тайёргарлик қизғин. Такрорий экинлар парвариши авжида, пахтакорларга бепул иссиқ овқат тайёрланади. Кўнгилли ҳордиқ чиқаришларига шароит яратилган.

Андижон вилоятида 110 минг гектар ернинг ҳар гектарида 90 минг кўчат бўлишига эришилган. Қалин майдонлар алоҳида назоратда. 10 минг гектар ерга чигит плёнка остига экилган. Бу жойлларда ҳосилдорликни 45-50 центнерга етказиш имкони борлигини кўриб кишининг кўзи қувнайди. Майдонларда 160 минг атрофида кўчат, ҳар бирида 9-10тадан кўсак бор. Такрорий экинлар парваришига эътибор қаратилган. Пахта йиғим-теримини 35-40 кунда якунлаш чора-тадбирлари кўрилмоқда. 40 минг тонна дон уруғлиги жамғарилган. Дон экишга тайёргарлик қизғин.

Бухоро вилоятида эса бир гектар ерда 88 минг кўчат, ҳар тупда 7,3 тадан кўсак бор. Бухоро туманидаги «Ўзбекистон» хўжалигида 50 центнердан ҳосил берадиган майдонлар кўплиги мутахассисларни хурсанд этди. Шу тумандаги «Маданият», Ф. Хўжаев номли, Олот туманидаги «Шарқ юлдузи», «Гулистон», Шофиркон туманидаги И. Муминов номли, Ф. Аллаев номли хўжаликларда ғўзалар парвариши кўнгилдагидек. Афсуски, бошқа хўжаликларда ишлов бериш ва суғоришда сусткашликка йўл қўйилаяпти. Кейинги кунлардаги гермсел туфайли ғўзанинг юқори қисмида 3-4 тадан мева тугунчалари тўкилишига сабаб бўлди. Ғўза парваришига эътиборни кучайтириб тунги суғоришни ташкил этиш, дефолиацияни табақалаб ўтказиш лозим.

Фарғона вилоятида ҳар гектарда 105 минг кўчат, 7 тадан кўсак мавжуд. Бешариқ, Бағдод, Бувайда, Олтиариқ, Қува, Тошлоқ, Узбекистон туманлари кўпгина хўжаликларида мўл ҳосил олиш имконияти бор. Бунинг омилларидан бири уруғчиликка эътибор кучли. Вилоят нав синаш участкасида ғўзанинг ўн бир хил ўртапишар, 6 хил эртапишар навлари синалаётир.

Самарқанд вилоятида ҳар гектарда 98 минг кўчат, 6,1 тадан кўсак саналди. Пахтачи, Нарпай, Пастдарғом, Иштихон туманларида экинлар илғорлар тажрибаси, фан ютуқларига амал қилинган ҳолда ўстирилаяпти.

Лекин вилоят бўйича атиги 22,8 фоиз майдонда 3-4 тадан кўсак бўлиши ғўза қатор ораларига ишлов беришни кучайтиришни талаб қилади. Айниқса Челак, Гўзалкент туманларида ўсимлик ривожи талабга жавоб бермайди.

Текшириш, таҳлил якунлари шуни кўрсатдики, ҳар иккала вилоятда 10 сентябргача ишловни давом эттириш мақсадга мувофиқ. Юзага чиққан камчиликларни тезда бартараф этиш бўйича дастур қабул қилинди.

Жиззах вилоятида гектарида 129 минг кўчат ва тупида 5,5 тадан кўсак борлиги аниқланди. Қатор хўжаликларда пахтадан мўлжалдаги ҳосилни олиш учун ҳаракат қилинмоқда.

Бироқ айрим муаммолар парваришнинг бир текис кетишига тўсқинлик қилаяпти. Вилоятда пахта учун режалаштирилган азотли ўғитлар 38,2, фосфорли ўғитлар 8,3 фоизга таъминланган. 10 та хўжалик азотли ўғитларнинг 50 фоизини олган бўлса, 18 хўжалик умуман олмаган. Мирзачўл, Фориш туманларида ғўза 1,6 — 1,9 марта суғорилган. 2000 гектар майдон чанқатиб қўйилган. Сувдан фойдаланишда қўпол камчиликлар мавжуд. Арнасой, Мирзачул, Зомин, Пахтакор, Зарбдор туманларида чеканка сифатсиз ўтказилган. Устига-устак далаларни бегона ўт босган. Вилоятда 3900 гектар майдонда бегона ўт борлиги аниқланди.

Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан очиқ ва ёпиқ зовурларни тозалаш учун ажратилган 60 млн. сўмдан 10,5 млн. сўми ишлатилган, холос. Пахта териш машиналарининг 51,1 фоизигина таъмирдан чиқарилди. Дағал хашак тайёрлаш 28,4 фоизга бажарилган.

Сирдарё вилоятида бугун ҳар гектарда 106 минг кўчат ва ҳар тупда, 7,7 тадан кўсак мавжуд. 60 минг гектар майдонда кимёвий чеканка ўтказилган. Меҳнатобод, Мирзаобод, Ш. Рашидов, Сайхунобод туманларида шўр ювиш сифатсиз бажарилганлиги туфайли иккиламчи шўрланиш вужудга келган. Натижада 12 минг гектар ерда ғўза сийраклашган. 7 минг гектар ерни ўт босган, 15 минг гектардаги ғўза чанқатиб қўйилган. Унинг устига Мирзаобод, Ш. Рашидов, Меҳнатобод, Сайхунобод ва Гулистон туманлари баъзи хўжаликларида бир мартагина ўғит берилган. Натижада 2-3 та кўсак бўлиб, туп бўйи 40-45 см.дан ошмайди.

Қатор хўжаликларда ишчи кучи оз, тракторлар унумли ишлатилмаётир. Пахта териш машиналарининг 30 фоизи, пуркагичларнинг 57 фоизи тайёрланган, холос.

Сурхондарё вилояти бўйича 120 минг гектар майдонга чигит экилган. Денов, Ангор, Музрабод, Узун, Сариосиё, Шўрчи туманларида экиннинг ўсиши шу куннинг талабига жавоб беради. Ҳар тупда ўртача 9,8 тадан кўсак унган

Ангор туманидаги Ш. Рашидов номли, «Мустақиллик», «Навбаҳор», Бандихон туманидаги «Пахтакор», Қумқўрғон туманидаги С. Бойматов номли, «Беш қаҳрамон», Шўрчи туманидаги Сафаров номли, «Ободон» жамоа хўжаликларида юқори ҳосил олиш учун иш қизғин олиб борилмоқда.

Қизириқ туманида 1200 гектар қолоқ кўчат бор. 1600 гектар майдонда ғўзалар чанқаган. Шеробод, Қумқўрғон, Жарқўрғон туманларида ҳам 360-500 гектардаги ғўзалар ўсиши орқада ва чанқатиб қўйилган.

Айрим жойларда ғўзалар ўсиб кетди деган баҳона билан культивация қилмасдан устма-уст сув бермоқдалар. Бу ҳол Термиз туманидаги «Халқобод» жамоа хўжалигининг Назар Жабборов бошлиқ бригадасида ва бошқа жамоаларда ҳам кузатилди.

Навойи вилояти пахтакорлари жорий йилда 44 минг гектарга чигит экиб, ушбу кунгача 5,7тадан кўсак яратишди. Навбаҳор, Хатирчи туманлари хўжаликларида ғўза парвариши шу куннинг талаби асосида ташкил қилинган. Жумладан, Хатирчи туманининг «Узбекистон», Қосим Раҳимов номли, «Зарафшон», Ш. Рашидов номли, Навбаҳор туманининг А. Навоий номли, «Янги Қўрғон», «Навруз», Охунбобоев номли жамоа хўжаликларида ишлар яхши.

Бироқ, Навоий туманининг Ибн Сино номли, «Хазора», «Зарафшон», Қизилтепа туманининг «Уртачўл» ҳудудидаги 5 та хўжаликда аҳвол яхши эмас. Ғўзалар эндигина 3-5 тадан кўсак олган. Бир қисми ривожланишдан орқада қолган. Механизмлар тўлиқ ишлатилмаяпти, суғориш шарбатсиз ўтказил моқда. Сувчи сони кам, кўллатиб суғориш ҳолатлари учрайди.

Иккинчи хато шундаки, кўпчилик майдонларда ўқариқлар олинмаган. Хуллас, шу кунларда қилинадиган ишлар аниқланиб, уларни амалга ошириш борасида тегишли чора-тадбирлар белгиланди. Улар вақтида сифатли амалга оширилиши шарт. Йўқса, кўзланган маррага етиш амри маҳол.

Қашқадарё вилояти пахтакорлари 172,2 минг гектар майдонда деҳқончилик қилишаяпти, Шу кунгача 5 мартаба культивация ўтказилиб, 2,5 маротаба суғорилган, 3,8 марта чопиқдан чиққан, 1,5 марта озиқлантирилган. Косон, Муборак, Қарши, Шаҳрисабз туманларида мўлжалдаги дур унмоқда.

Ғўзаларнинг ривожланиши қуйидагича: 9-10 кўсакли экин 19,7 минг гектарда, 7-8 кўсакли 32,8 минг гектарда, 5-6 кўсакли 62,5 минг гектарда, 3-4 кўсакли 29,8, 1-2 кўсакли ғўза 3,3 минг гектарда бор. Ҳар тупда ўртача 6,3 дона бўлиқ кўсак бўлиб, бир гектар ерда 98 минг туп кўчат сақланган.

Вилоятнинг Баҳористон, Чироқчи, Яккабоғ, Нишон туманларида ғўзаларни чанқатиб суғоришга йўл қўйилаяпти. Техникага муносабат қониқарсиз, айрим майдонларда чеканка чала, сифатсиз ўтказилган.

Юқорида келтирилган маълумотлардан англашиладики, ғўза парваришида қилинадиган ишлар кўп. Юзлаб гектар майдондаги ривожи орқада қолаётган экинларни меъёрга келтириш учун зарур чораларни амалга ошириш даркор. Чунки мана, август ойи ҳам ўтиб бораяпти, қолган ғанимат кунлардан оқилона фойдаланган деҳқонгина ютади.

Узаро текширув ишлари якунланди. Дўстлар ютуғидан қувонилди, камчилик ва хатолар рўй-рост айтилди. Қимматли маслаҳатлар берилди, ишларни яхшилаш борасида аниқ йўл-йўриқлар кўрсатилди. Энди шу кўрсатма ва тавсияларга амал қилсак насиб этса кўзлаган ҳосилимизни йиғиштириб оламиз.

Деҳқон нияти улуғ. Эзгу ниятларни дилга жо этиб ҳаракатни авж олдирсак, улкан хирмон яратамиз. Барчамизнинг орзу умидларимизнинг ушалиши шу кунлардаги ғайрат-шижоатимизга боғлиқ.

АРЗИГУЛИК АРМУҒОН

Жаннатмакон юртимизда ҳозир айни пишиқчилик. Боғ ва токзорларни айланган кишининг болға тўлган, ял-ял товланган мева-чеваларни кўриб кўзи қувнайди.

Касби туманидаги Шароф Рашидов ва Ҳамза Хўжақулов номли жамоа ширкат хўжаликларининг боғбон ва деҳқонлари улуғ шодиёнага муносиб армуғон тортиқ этишмоқда. Тилими тилни ёрадиган қовун-тарвуз, олма-узумларни пешма-пеш шаҳарликларга жўнатишяпти.

СУРАТЛАРДА: 1. Шароф Рашидов номли хўжаликнинг боғдорчилик бригадаси аъзоси Рўзибой Хидиров. Бригада боғбонлари фидокорона меҳнат қилиб 150 тонна олма, 10 тоннадан зиёд узум топширдилар. 2. Ҳамза Хўжақулов номли жамоанниг ёш полизчиси Аваз Қораев. У меҳнат қилаётган жамоа деҳқонлари байрам дастурхонига 200 тонна қовун-тарвуз етказиб бериш ниятидалар.

Б. ИСМОИЛОВ олган суратлар.

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИГА

Юртимизда айни пишиқчилик. Ширин-шакар мевалару турли нознеъматлар бирин-кетин етилиб, соҳибкорни шоширмоқда. Шу боис боғбону сабзавоткорлар ўзлари етиштирган маҳсулотларни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиб, эл дастурхонига тортиқ этиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Чортоқ туманидаги «Пешқўрғон» жамоа хўжалиги асосан сабзавот ва мевачиликка ихтисослашган. Жамоа аъзолари жорий йилда 2500 тонна мева, 4500 тонна сабзавот етиштириш ниятидалар. Хўжаликда 19 та бригада бор. Уларга тажрибали боғбон ва сабзавоткорлар етакчилик қилишяпти. Сулаймон Мусурмонов, Ёқубжон Жўрабоев, Ҳошимжон Раҳмонов, Нурмирза Тиллаевлар бошчилигидаги бригадалар азаматлари бу йил боғ ва пайкалларда мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлишди. Уз касбининг фидойилари кунига савдо расталарига 21 тонна нок, олхўри, шафтоли, 64 тонна карам, пиёз, помидор, саримсоқ пиёз, қизил лавлаги жўнатишяпти.

Хўжалик аъзолари 35 гектар майдонга эртаги, 83 гектар ерга эса кечки картошка экишган. Ҳар куни истеъмолчиларга 14-21 тонна картошка етказиб беришяпти. Чортоқликлар, шунингдек, Тошкент вилояти деҳқонлари учун 1000 тонна уруғлик картошка юборишади.

Боғ ва пайкалларда пишиб етилган ноз-неъматларни йиғиштириб олишда Низомиддин Худоёров, Абдумалик Қаҳҳоров, Жамила Жўрабоевалар бошқаларга ибрат бўлишмоқда. Улар кунлик топшириқни 1,5-2 ҳиссадан адо этишаётир.

— Миришкор деҳқонларимиз мустақил республикамизнинг беш йиллигини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар, — дейди жамоа хўжалиги бошқаруви раиси муовини Носиржон Бедабоев. — Ниятимиз аҳоли дастурхони турли хил ноз-неъматлар билан тўкин бўлишига муносиб ҳисса қўшиш. Қолаверса, етиштирган маҳсулотларимиздан мўмай даромад олиб, жамоамиз аъзоларининг турмушини фаровонлаштиришдир.

Э.ТЎЛАГАНОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

МОДДИЙ РАҒБАТ ҚУДРАТИ

Жалолқудуқ туманидаги «Ёрқишлоқ» корпорациясининг иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш тажрибасидан

Юсуфжон СОТВОЛДИЕВ, корпорация бошқаруви раиси.

Сертармоқ хўжалигимиз меҳнаткашлари Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан қўйилаётган вазифаларни амалга ошириш, иқтисодий ислоҳот талабларини юзага чиқаришга астойдил ёндашмоқдалар. Ишчи кучи кўп, экинзори оз хўжалик шароитида ҳаётий муаммоларни қандай қилиб ҳал этиш масаласи ҳамиша кун тартибида турибди. Кечаги кун билан бугунгиси ўртасида ер билан осмонча фарқ борлигини корпорацияга аъзо бўлган ҳар бир деҳқон, боғбон, соҳибкор ва чорвадор чуқур ҳис эта бошлади. Эгалик ҳисси ортгани сари одамларнинг ўз меҳнати пировард натижасидан манфаатдорлиги янада яққолроқ кўзга ташланаяпти.

Корпорация бошқаруви ва ишлаб чиқарувчилар ўртасида ўзаро муносабатлар иқтисодий қонунлар асосида тартибга солиняпти. Дастлаб икки томонлама шартномага изчил амал қилишга келишиб олдик. Бирор томон қандайдир сабаб билан мажбуриятни бажармайдиган бўлса, масала амалдаги қонунлар асосида ойдинлаштириб олинади. Нима учун биз мана шундай йўлни танладик? Авваллари режани бажаради ми ёки йўқми эътибордан четда қоларди. Бирон бир чора кўриш механизми ишлаб чиқилмаган эди. Бозор муносабатларида рақобат етакчи устун экан, шундан келиб чиққан ҳолда ўзаро мажбуриятлар кўриб чиқилди. Ким қанча кўп ҳосил ва даромад олса, ҳузурини кўрсин, деган шиор ўртага ташланди. Унинг мағзини чаққан ижарачилар ишга муносабатни тубдан ўзгартирдилар. Иш аксинча ташкил этилган тақдирда эса ижарачи камчиликни фаолиятидан қидириб, ўзидан ўпкалаши керак бўлади.

Ўтган уч йиллик тажрибалар шуни кўрсатдики, корпорациямизда шаклланаётган янгича иш усули ўзини оқлай бошлади. Узоққа бормайлик, 1995 йилда биринчи марта пахта ҳосилдорлиги гектар ҳисобига 41,6 центнерданга етказилди ёки режа 142,4 фоизга бажарилди. Давлатга 1865 тонна ўрнига 2662 тонна пахта сотилди. Ҳосилдорлик бир йилда гектарига 12,2 центнерданга кўпайди. Бундай ўсиш ғаллачилик, картошка, сабзавот, узумчилик тармоқларида ҳам бўлди. Барча соҳалардан даромад олиш режадаги 37 миллион 588 минг сўм ўрнига 42 миллион сўмдан ортиб кетди. Бунга давлат буюртмасидан ортган пахтани шартномавий нархларда сотишдан келадиган даромад кирмайди. Ўзимизга қолган 1543 тонна эвазига 20 миллион сўмдан зиёд даромад олдик.

Манфаатдорликдан руҳланган ҳар бир деҳқон ер билан тиллашиб, ҳосилдорликни ошириш чорасини кўраяпти. Ўз навбатида бошқарув ҳайъати ҳам олган мажбуриятига яраша деҳқон талабига кўра ўғит, техника етказиб бериш ҳаракатида. Сув таъминоти ўзилишига йўл қўйилмайди. Яқин-яқинларгача ҳам деҳқон омбордан минерал ўғитни тарозида тортиб олмасди. Бугун эса тарозидан ўтмаган ўғитни даласига олиб бормайди. Ерга ишлов бераётган механизаторнинг бир кунда қанча ёнилғи сарф қилганлигини кузатмаётган деҳқоннинг ўзи йўқ. Барча сарф-харажатлар ҳисобда.

Президентимиз ернинг унумдорлик даражасига қараб талаб қўйиш зарурлигини бир неча бор таъкидлади. Биз икки йилдан буён деҳқонларга ерни банитет балл баҳосини чиқарган ҳолда берамиз. Ўз ерининг баҳосини билган деҳқон эса унинг унумдорлигини оширишга ҳаракат қилаяпти. Яқингача ҳам айримларнинг ердаги гумус миқдори ҳақида тўлиқ тушунчаси бўлмаган. Корпорациямизда Калифорная чувалчанги парвариш қилиниб, табиий ўғит — биогумус олинмоқда. Унга талабгорлар шу даражада кўпайдики, ҳозирда чувалчанг парвариш қилинаётган жойни кенгайтиряпмиз. Ўтган йили 10 тонна гумус ишлатилган бўлса, бу кўрсаткич 1996 йилнинг етти ойида 17 тоннани ташкил этди. Мўлжалимиз бу йил 50 тонна ер дармон дориси ишлаб чиқаришдир. Ишончим комилки, тадбиркорлик билан иш кўраётган деҳқонларимиз шундай ўғитни хонадон шароитида ҳам тайёрлашга ўтадилар. Буни ижарачилар билан бўлган суҳбатларда сезиб турибмиз.

Ҳозирга келиб бир гектар ердан у ёки бу ижарачи фалон тонна ҳосил олибди деган гаплар ҳеч кимни ажаблантирмай қўйди. Орияти ўзи билан бўлган деҳқонлар ҳосилдорликни ошириш учун астойдил интиляптилар. Чунки энди у ўзи яратаётган маҳсулотдан келадиган даромаднинг тўла эгаси.

Экинзорларимизни кенгайтиришга умуман имконият йўқ. Юзлаб кишиларни эса иш билан таъминлаш керак. Корпорациямизда кичик саноат корхоналари барпо этиш ҳамда хизмат кўрсатиш тармоғини кенгайтириш борасида бир талай ишлар амалга оширилмоқда. Дастлаб консерва цехини ишга туширдик. Цехда 20 нафар одам меҳнат қилаяпти. Боғларимизда етиштирилган ширин-шакар мевалардан компот, бодринг ва помидордан эса тузламалар тайёрланяпти. Цех ишчилари маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришиб, бундан келадиган даромадни тармоқни ривожлантиришга сарфлаяптилар. Кўп ўтмай консерва цехи ёнида помидордан томат пастаси оладиган қурилма ишга туширилади.

Ернинг қадри ғоят баландлигини ҳар бир ижарачи мисолида кўришимиз мумкинлигини тилга олгандим. 60 гектардан зиёд боғ-роғларимиз бор. Унинг қатор ораларига нимадир экиш унутилиб кетган эди. Ўтган йили боғ қатор ораларига қанд лавлаги экилди. Ҳар гектар боғ қатор ораси учун 200 центнердан маҳсулот етказиш режасини қўйдик. Натижа ёмон бўлмади. 320 тонна қанд лавлаги олиб, Жамбул шаҳридаги корхонада шартнома асосида қайта ишлатдик. Бундан бизга 20 тонна шакар тегди. Уни олиб келар эканмиз, ўзимизда шакар заводи қуриш ғояси пайдо бўлди. Чунки 1 килограмм қанд лавлагидан 160 грамм шакар олинади. Яна қиёми ҳам бор. Узоқ жойга ташиш, қайта ишлаш эвазига маҳсулотнинг катта қисми харажатта кириб кетади. Биз шу нарсани ҳисоб-китоб қилиб 4 тонна шакар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган заводни қуришини ният қилиб қўйдик. Бу борада фикр-мулоҳазаларимизни қўшни хўжаликларга айтганимизда улар ҳам биз билан шерикчиликка тайёр эканликларини айтишди. Бу йил ҳам анча жойда қанд лавлаги етиштиряпмиз. Қурилажак корхонада кунига 4 тоннадан шакар олсак, халқимизга ҳам етиб ортади, консерва цехимизни йил давомида ишлатиш учун имконият яратилади.

Тикувчилик, кўн-косибчилик цехлари ҳам ўзимиздан чиққан тадбиркорларнинг ғояларини асосида юзага келди ва ўнлаб одамларни муҳим иш билан таъминлашга эришдик. Ҳадемай кигиз-шолча ишлаб чиқариш цехи ҳам маҳсулот бера бошлайди. Ғалла етиштириш кўпайиши билан эса тўрт жойда тегирмон қурилди. Зиғир ва кунжутдан ёғ олувчи обжувоз ишлаб турибди.

Вилоят деҳқончилик-саноат уюшмаси раҳбарияти корпорациямиз деҳқонлари амалга ошираётган ишларга яхши баҳо беришиб, ғаллачилик, маккажўхори ва озуқа экинлари бўйича уруғчиликни ташкил этишни бизга ишониб топширишди. 500 гектар майдонда «Скифянка» ва «Спартанка» навли буғдойлар етиштирдик. Ҳосилдорлик 55-65 центнерданга тўғри келди. Тайёрланган ҳосилнинг барчаси уруғликка қабул қилиб олинди ва шу ернинг ўзида экиш меъёрига етказиляпти.

170 гектар майдонда эса маккажўхорининг Югославиядан келтирилган нави парвариш қилиняпти. Бу майдондан 850 тонна макка дони олишимиз керак. Мўлжалимиз эса камида 1000 тонна дон етиштириш. Чунки бу экиннинг эгалари ҳам ижарачилар. Улар режадан ортиқча ҳосил олсалар моддий жиҳатдан манфаатдор бўлишларини яхши биладилар ва шунга ҳаракат қиладилар.

Андижонда чигитни плёнка остига экиш тобора кенгаймоқда. Биз ҳам анчагина майдонларда шу усулда пахта етиштирдик. Қайси тармоқдаги ижарачилар билан суҳбатлашмайлик, улар ердан чиқадиган ҳосил қанча кўп бўлса, манфаати шунча ортиши ҳақида гапирадилар.

Одамларимиз ишга астойдил ёндашаётганликларининг асосий сабабларидан бири мулкчиликка муносабатда деб қараш жоиздир. Бошқарувнинг корпорация усулига ўтганлигимиз туфайли тасдиқланган Низомимизга мувофиқ деҳқон йил якуни бўйича кўрилган фойдадан девидент олади. Бу бозор муносабатлари шароитидаги энг мақбул усул ўз моҳиятини намоён этаётганлигини кўрсатади.

Аҳолини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш масаласи ҳам диққат марказида турибди. Бу борадаги ишлар кўлами ортиб бораяпти. Имконият даражасида озиқ-овқат таъминоти борасида иш қилиняпти. Уй-жой қураётганларга ёрдам тариқасида 410 минг донадан зиёд шифер берилди. Қиш мавсуми учун 540 тонна кўмир тарқатилди. Тилга олинган мисоллар шу соҳадаги тадбирларнинг айримлари холос.

Бир сўз билан айтганда, хўжалигимиз меҳнат аҳли истиқлол ва ислоҳотлар бераётган эркинликдан, катта моддий рағбатдан руҳланиб, шунга жавобан ютуқларни кўпайтирмоқдалар. Яхшиси бу ҳақда ижарачиларнинг ўзлари ҳикоя қилиб беришса мақсадга мувофиқ бўлади.

СУРАТДА: моҳир бригада бошлиғи Тожимамат Тешаев ва хўжалик раҳбари Юсубжон Сотволдиев пахтазорда.

ИЖАРАЧИЛАРНИНГ DИЛ ИЗҲОРИ

Қирғизбой РАЖАБОВ, картошкакор ижарачи:

— Етти йилдан буён картошка етиштириш билан шуғулланаман. Кейинги тўрт йил ичида бу маҳсулотни етиштиришнинг сир-асрорларини янада чуқурроқ ўзлаштирдим. Бунда Голландиядан олиб келинган уруғлик картошкани парвариш қилишни ўрганганлигим қўл келди. Қолаверса, корпорациямизда иш иқтисодий ислоҳотлар талабидан келиб чиққан ҳолда ташкил этилаётганлиги катта аҳамият касб этаяпти. Бизда деҳқоннинг ҳуқуқи таъминланяпти ва бурчи талаб этилмоқда. Менга ер, уруғлик ва техника ажратган бошқарув олдидаги бурчимга асло хиёнат қилмайман. Алдам-қалдам аралашса, эртага чеккага чиқиб қолишимни биламан. Ўтган йили учинчи авлод уруғлик картошка экиб, ҳосилдорликни 300 центнерданга етказдим. Мўлжалдан ортиқ ҳосил олишим эвазига ўзимга 20 тонна картошка қолди. Кечки картошкани қишли-қировли кунларда кавлаб олдик. Шундай ҳолатда ҳам ҳосилдорлик 240 центнердан тўғри келди. Хўжалигимиз бўйича эса режадаги 360 тонна ўрнига 854 тонна картошка тайёрланди.

Яқин-яқинларгача ҳам бир гектар ердан юз минг сўм даромад олишни кўз олдимизга келтира олмасдик. Деҳқонга берилган эркинлик ва астойдил ишлаш эвазига ҳосилни кўпайтириш туфайли шундай натижага эришилмоқда. Буни мен билан ёнма-ён ишлаётган ҳар бир ижарачининг меҳнат фаолиятида кўришимиз мумкин. Жорий йилда 40 гектар ерда эртаки картошка етиштирдик. Ҳосилдорлик 300 центнерни ташкил этди. 75 гектар майдонга эса Голландиядан келтирилган сифатли уруғ экилди. Кечки картошка ҳосилдорлиги 350-400 центнердан кам бўлмайди.

Ғанижон МУРОДОВ, сабзавоткор ижарачи:

— Кекса деҳқонларнинг айтишича, пиёз бир бўлиб берса, ўн йиллик қарзни узар экан. Мен икки-уч йилдан бери бир гектар ерда пиёз етиштириб келаяпман. Ўтган йили гектаридан 30 тонна ўрнига 50 тоннадан пиёз ҳосили етказгандим. 20 тонна маҳсулот ўзимга қолди. Бу йил 60 тонналик маррани кўзлаб турибман. Бу қуруқ гап эмас. Чунки унинг орқасида ўзимнинг ҳам манфаатим бор. Шунинг учун ишловни ўта сифатли олиб боришга ҳаракат қилаяпман. Ҳадемай етказган ҳосилимиз тарозига тушади. Мўл-кўл маҳсулотдан ўзимиз-юртимиз баҳраманд бўлиши деҳқонга ҳузур бағишлайди.

Файзулла АБДУҚОДИРОВ, маккажўхорикор ижарачи:

— Уруғлик макка дони етиштириш машаққатли иш. У деҳқондан ўта тадбиркорлик ва ҳушёрликни талаб этади. Чунки, бир майдонда оталик ва оналик маккажўхори бор. Узоқ йиллардан буён бу иш билан шуғулланиб келаман. Ўтган йили 2,30 гектар ердан салкам 17 тонна уруғлик макка дони олгандим.

Биз етиштираётган уруғликка эҳтиёж ғоят катта. Зиммамиздаги масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда ишлаб, корпорациямиз даромадини оширишга, ўзимизнинг манфаатимизни кўтаришга ҳаракат қиляпмиз. Бунинг учун эса ерни боқишимиз ва ҳосилни кўпайтиришимиз керак. Ниҳолларга биогумус беришни йўлга қўйдик. Унинг натижасини эса экинимиздаги тўпланаётган макка сўталари айтиб турибди.

Нурмамат ЗОКИРОВ, ғаллакор ижарачи:

— Ўтган йил кузда яхши ният билан 6 гектар майдонга буғдойнинг «Спартанка» нави уруғлигини экдик. Бизда ғалла ғўза қатор ораларига экилади. Экиш билан бир вақтда минерал ўғит берилди. Суғорилиб, майса қилиб олинди. Ҳар гектар ерда 4,5 минг тупдан ниҳол бўлишига эришилди. Совуқ тушгач, ғўзапоялар ўроқ билан ўриб олинди. Айни чиллада яна бир бор минерал ўғит бердик. Эрта баҳорда охирги ўғит берилгач, сув очилди. Дон сут пишиш бўлганда охирги суғориш ўтказилди. Қилган меҳнатларимиз натижасини кўрсатиб турибди. Ҳар гектар ердан 65 центнердан дон чиқди.

Корпорациямизнинг ғалла эккан барча ижарачилари ҳам ўз олдиларига қўйган режаларини ошириб бажардилар. Бу йил куздан бошлаб корпорациямизда ғаллачилик бўйича уруғчилик бўлинмаси ташкил этиляпти. Шундай ишонч биз ғаллакорларни астойдил ишлашга даъват этмоқда. Қайси экиндан юқори ҳосил олинмасин, ерни тежаб қолиш, бошқа юмушларга ишлатиш имкониятлари очилади, деган эзгу ният билан ана шундай меҳнат қилаяпмиз. Энг муҳими, деҳқон ўз ерининг соҳиби бўлди ва мулкдорликка қадам ташлаяпти. Бу истиқлолнинг биз деҳқонларга берган бебаҳо неъматларидан бири.

Суҳбатдошлар: Қ. АСҚАРОВ, С. САЙДАЛИЕВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбирлари.

Корпорацияда қишлоқ хўжалик хом ашёсини қайта ишлайдиган кичик корхоналар борпо этишга алоҳида аҳамият берилаяпти. Бу сарф — харажатларни камайтириш, истеъмол молларини кўпайтириш, қишлоқ кишиларини иш билан таъминлаш имконини бермоқда.

СУРАТДА: томат цехи пешқадам ишчилари Раъноxон Жумаева ва Маҳфузахон Назирова.

Х. АРАББОЕВ олган суратлар.

Мавсумга шаймисиз?

ИККИ ХЎЖАЛИК, ИККИ МАНЗАРА

Пахтакорларимиз учун ўта масъулиятли бўлган йиғим-терим мавсуми тобора яқинлашмоқда. Республикамизнинг барча вилоятлари ва хўжаликларида бунга пухта ҳозирлик кўриляпти. Терим машиналари, хирмонлар, тош-тарози тайёрлаш ва шу каби долзарб ишлар бажарилмоқда.

Бободеҳқон учун ҳеч бир мавсум осон кечган эмас. Баъзан баҳорини берса, аксига олиб, ёз инжиқланган дамлар кўп бўлган. Жорий йил ҳам пахтакорни синовлардан ўтказди. Омилкор, уста деҳқон ўзининг тажрибаси, меҳнати, яратувчанлиги билан қийинчиликларни енгиб ўтди.

Бу йил Пахтакор тумани миришкорлари ҳам ғўза парвариши даврида юзага келган барча қийинчиликларни ишбилармонлик фидокорона меҳнат билан бартараф этиб, мўл ҳосил етиштиришга эришдилар.

Айни кунда туманнинг «Навбаҳор» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси далаларида бўлган кишининг кўзи қувнайди. Ғўзалардаги бўлиқ кўсаклар бирин-кетин очила бошлади. Жамоа мутахассисларининг фикрича, мўлжалдаги ҳосил тўпланаяпти.

Хўжаликда йиғим-терим мавумига 38 та терим машинаси, хирмонлар, дала шийпонлари тахт қилиб қўйилди. Фартук ва тарози муаммолари ҳам ҳал этилган. Айниқса, терим машиналарини тайёрлаш ва таъмирлашда механизаторлар ўртасида ўзаро мусобақа йўлга қўйилганлиги боис мавжуд техниканинг барчаси махсус гуруҳ томонидан ўтказилган кўрикда ижобий баҳоланди. Таъмирлаш ишларида фаоллик қилган механизаторлар хўжалик бошқаруви томонидан алоҳида тақдирланиб бориляпти.

— Йил ниҳоятда қийин келганлигига қарамай мўл ҳосил етиштирдик, — дейди хўжалик бош ҳосилоти, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими Махсуд Усмонов. — Ҳозир ҳар ғўзада 8-9 тадан кўсак бор. Олди қийғос очиляпти. Биз Жиззах давлат педагоғика институти билан шартнома тузганмиз. Шу боисдан, ҳозирданоқ барча шийпонларимизни ҳашарчилар талабига мослаб тайёрлаб қўйдик.

Хўжалик миришкорлари бу йил ҳам ҳосилдорликни ўтган йилги кўрсаткичдан камайтирмаслик учун ғўза парваришини кучайтираяптилар. Истиқлолнинг беш йиллигида ҳосилдорликни ошириб, катта хирмон яратиш деҳқонларнинг асл мақсадига айланган. Ғалладан бўшаган 150 гектар майдонда тажриба тариқасида барака уруғи қадалганди. Экин ривожи ёмон эмас. Агротехника талабларига риоя қилган ҳолда ишлов берилганлиги боис ғўзалар кўсакка кираяпти.

Хўжалик далаларига ишнинг режадагидек кетаётганлиги ташкилотчилик ва тадбиркорликнинг йўлга қўйилганлиги шарофатидан. Аммо тумандаги барча хўжаликларда ҳам йиғим-терим мавсумига тайёргарлик ишлари жадал бораяпти, деб бўлмайди. «Пахтакор» жамоа хўжалиги «Навбаҳор» билан ёнма-ён жойлашган. Ҳар икки хўжалик ҳам ўтган йилги якунларда туманда юқори натижага эришган. Бироқ «Пахтакор»даги 35 та терим машинаси, 7 та подбор машиналари ҳанузгача тайёр ҳолга келтирилмаган. Вақт оз қолаётганлигига қарамай, айрим техниканинг зарур қисмлари қайсидир таъмирлаш устахоналарида ётибди. Борлари эса очиқ-сочиқ ҳолда. Сабабини суриштирсангиз маблағ йўқ, имконият изланаяпти, дейишади.

Хўжалик бош ҳосилоти Облоқул Исоқовнинг таъкидлашича, техникани таъмирлаш ишлари биринчи сентябргача якунланиши назарда тутилган. Лекин таъмирлаш устахоналаридаги ҳозирги суръат билан белгиланган режага эришиб бўлармикин? Худди шунингдек, тумандаги кўп хўжаликларда дефолиация қилишга ҳам етарлича тараддуд кўрилаяпти, деб бўлмайди.

Халқимизда қаловини топсанг, қор ёнади, деган ибора бор. Баҳонаю сабабларни рўкач қилмасдан, ишбилармонлик ва тажрибаларга таянган ҳолда фаолият кўрсатиб, бу борада яхши натижаларга эришаётган хўжаликлар кўп. Масалан, Жиззах вилоятининг ўзида шу кунгача 170 дан ортиқ хўжаликлар терим машиналарини тайёр қилиб қўйган бир пайтда Пахтакор туманидаги «Пахтакор», А. Икромов, Амир Темур номли жамоа хўжаликларидаги сусткашликни кўриб ачинасан, киши.

Вақтинг кетди, нақдинг кетди, деган ҳикмат бежиз айтилмаган. Дарвоқе, ҳали ҳам кеч эмас. Турли баҳоналарни рўкач қилмасдан, имконият изланса, ташаббускор механизаторлар ўз вақтида рағбатлантирилиб, улар тажрибасидан самарали фойдаланилса, кўзланган натижанинг қўлга киритилиши табиий.

Пахта элимиз бойлиги, юртимиз ифтихори. Нонимиз ҳам, тўкин-сочинлигимиз ҳам шу билан боғлиқ. Халқимизнинг жорий йилдаги оқ олтин хирмонидан умиди катта. Шундай экан, эл ишончи масъулият эканлигини ҳеч бир дақиқа унутмаслигимиз лозим.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКА АСОСИДА

Бир зумда дунёнинг истаган нуқтасига қийналмай, осонгина сим қоқиш, хоҳлаган кишингиз билан алоқа ўрнатиб, ишни қулайгина битириш қандай яхши. Ҳа демай Қорасув шаҳри аҳолиси ана шундай замонавий қулайликка эга бўлади. Мустақиллигимизнинг 5 йиллиги тўйи арафасида 60 ўринли, 2000 номерли янги алоқа уйи иш бошлайди. Ҳозир бу ерда монтаж ва таъмирлаш ишлари «ДЭУ электроникс» корпорацияси муҳандис-қурувчилари томонидан жадаллик билан олиб борилаяпти.

Янги алоқа уйи Андижон-Хонобод магистрал йўли ёқасида бунёд этилмоқда. У Кореядан келтирилган энг замонавий техника билан тўла жиҳозлантирилади.

ТЕЗКОРЛИК БИЛАН

«Осиё» фирмаси кўплаб хайрли ишларнинг бошловчиси. Фирма маблағи ҳисобига қад тиклаётган 60 ўринли кўркам офис шаҳар кўркига кўрк қўша бошлайди. У ишга тушгач, ишбилармонлар, турли компанияларнинг вакиллари учун катта қулайлик яратилади.

Шунингдек, бу ерда меҳмонларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун ҳамма шарт-шароит муҳайё этилади.

ТЎКИНЧИЛИК

Нон — дастурхон файз-баракаси. Шу боис шаҳар ҳокимлиги новвойхоналар қурилишига эътиборни кучайтираяпти. Шаҳарда яна бир янги новвойхона ишга туширилишига саноқли кунлар қолди. У Германиянинг машҳур «Винклер» фирмаси технологияси асосида бунёд этилмоқда. Новвойхонада кунига 30-40 минг та нон, 20 хилдан зиёдроқ нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш режалаштирилган.

«БАХТ УЙИ»

Яна бир кошона — «Бахт уйи» ёшларнинг қутлуғ маскани бўлиб қолади. Шу кунларда бинонинг қурилиши ниҳоясига етказилмоқда. Бундан буён никоҳ билан боғлиқ барча фуқоролик ҳужжатлари шу ерда расмийлаштирилади. Бу даргоҳда зиёфат кечалари, турли маросимлар ва бошқа хайрли тадбирларни тез-тез ўтказиб туриш ҳам анъанага айланади.

Шаҳарнинг ҳудудий чегарасида эса гуллар билан ороланган, мемориал безаклар билан жиҳозланган хиёбон барпо этилмоқда. Ҳокимиятнинг янги маъмурий биноси қурилиши битай деб қолди. Бу ерда сўнгги пардозлаш ишлари олиб борилмоқда.

Хуллас, шаҳар мустақиллигимизнинг 5 йиллиги байрамини ўзига хос тароват билан нишонлашга ҳозирланмоқда.

С. РЎЗИМАТОВ, Андижон вилояти.

Биз улкан мерос ворисларимиз

ЭНГ ГЎЗАЛ, ЭНГ БЕБАҲО ЗИЙНАТ

Одоб шундай назокатли нарсаки, баъзан ундан озгина узоқлашиш ҳам худбинлик ботқоғига олиб боради. Одоб ва тавозе ҳақида улуғлар кўп фикрлар билдирганлар, шоирлар гўзал байтлар қолдирганлар. Бу хусусда ажойиб ибратли ривоятлар кўп. Одоб хусусида ҳар бир аниқ ҳолатда амал қилиш зарур бўлган ёзилмаган қонунлар борки, уларни билиш ва уларга риоя қилиш кишига фақат яхшилик эшикларини очиб саодат бўстонига етаклайди, бахтиёр этади. Масалан, муомала одоби, суҳбат одоби, зиёфат одоби, овқатланиш одоби, кийиниш, юриш-туриш, ўтириш одоби, дўстлик ва қаиндош-уруғчилик одоби, ота-она, устозлар, олимлар, ёру дўст ҳузуридаги одоб ва бошқалар.

«Отанг уй ичида ўтирган бўлса, томга чиқиб қор курама» деган иборани биринчи марта эшитганимда, менга ғалати туюлган эди. Отам уйда бўлса, томга чиқиб қор кураса нимаси ёмон деган фикр хаёлимга келди, ахир томни қордан тозалаган яхшику, дебман. Бундай жун қаралса, ҳақиқатан ҳам шундай. Лекин аслида мен ўйлаган фикр албатта хато ва одобсизликнинг бошланиши экан. Отанинг ҳурмати шунча улуғки, ҳатто у уй ичида ўтирганида томдаги қорни фарзанд кураши одобсизлик экан.

Марҳум шоир Абдулҳамид Ҳуррам одоб ва одобсизлик ҳақида, ўзлари шоҳид бўлган бир воқеий ҳикоя айтиб берган эдилар.

Эллигинчи йилларда Андижоннинг марказий кўчаларидан бирида бир муйсафид баққолчилик қилар экан. У нуроний, соқоли кўксига тушган, салобатли ва доно одам бўлиб, ҳаммани ҳурматига сазовор, мулойим сўзлик ва хуш муомалалик экан. Бир куни шоир Ҳуррам шу зот билан суҳбатлашиб ўтирса, бир ўрта ёшли одам келиб, қўлларини икки биқинига тираб, такаббурлик билан гапира бошлабди. Кўнглида эски гинаси бор эканми ёки қалбини ҳасад ўти ёндиралими, хуллас, шу такаббур аввал қўпол гапириб, сўнг дўқ қилиб, охири сўкиш ва ҳақоратларга ўтибди. Муйсафид эса унга мулойим кулиб ўтирганмиш, яна баъзан «узр, узр, йигит» дермиш. Баққолнинг ширин муомаласи у қўполга кесатиқдек туюлибди шекилли, у янада дарғазаб бўлиб сўкинармиш. Такаббур охири қалтираб қолиб, қўлни силтаб нари кетибди, баққол кулиб ўтираверибди. Жанжалкаш нари кеттач, шоир Ҳуррам баққолдан «Мафлоно, сизни бу одам шунча ҳақорат қилди, сиз эса кулиб ўтирибсиз. Адабини бериб қўймайсизми, сиз ҳам сўкиб хуморингиздан чиқмайсизми?» деб сўраган экан, донишманд баққол: «Менинг ул одамни сўкишим, «таъзирини» беришим учун унга ўхшаб одамийлик ҳолатдан чиқишим, асабийлашишим керак бўларди, мен шуни хоҳламадим», деб жавоб берган экан.

Бу мавзу бениҳоя кенгдир. Одобнинг умумий моҳиятидан тортиб, ҳар бир айрим ҳолдаги одоб мезонлари ҳақида тавсиялар, ибратли ривоятлар кўп.

Ҳазрат Алишер Навоий «Маҳбубул-қулуб» асарининг одоб ва тавозе ҳақидаги бобида шундай ривоят келтирадилар:

«Ровийлар шундай ҳикоя қиладиларки, бир ов пайтидаги елдек от чоптиришда Хусрав Парвезнинг шоҳлик тожидан порлоқ гавҳар йўқолади. Ҳамманинг хаёли ов можароси билан банд бўлгани туфайли, буни ҳеч ким сезмай қолди. Овдан кейин Молойинга қайтадилар. Шундан сўнг, тож гавҳари тушиб қолганини биладилар. Халойиққа жар соладилар, у ноёб гавҳарни қидира бошладилар. Чунки подшоҳ тожининг у зийнати мамлакат хирожига тенг эди. Шунинг учун. уни топиб келтирган кимсага жуда катта инъом ва мукофот ваъда қилинди. Халқ у биёбонда гавҳарни топиш ва инъомга эга булиш орзуси билан оввора эди. Иттифоқо бир ғофил ва бири огоҳ икки ҳамроҳга учрадилар. Ғофил-жоҳиллиги сабабли гердайган, огоҳ эса тавозе ва одоб туфайли улуғвор эди. Булардан бирининг оти жаҳонгашта Мудбир, иккинчисининг оти йигитлар марди Муқбил эди. Улар шу биёбонни кечиб ўтиб, шаҳарга бориш ниятида даштда кезар эдилар. Булар ниҳоят, ҳалиги инжу ахтариб юрган одамларга йўлиқдилар ва уларни бошлаб чиққан бошлиқ билан учрашдилар. Мудбир такаббурлик қилиб, у одам билан салом-алик қилмай, гердайиб ўтиб кетди. Муқбил эса инсонийлик юзасидан у одамга одоб ва тавозе билан энгашиб салом берди ва шу онда оёғи остида тушиб ётган гавҳарни кўрди ва дарҳол олиб, ўпиб, ҳурмат билан бошлиққа тақдим этди. У эса ваъда қилинган мукофотнинг мутасаддиси эди. У Муқбилни ўзи билан олиб келиб шаҳарга қайтди ва бўлиб ўтган воқеани Хусрав қошида баён этди. Хусрав Парвез хушҳол ва шод бўлди. Муқбилга ташаккурлар изҳор қилгани ҳолда ҳаддан зиёда эҳсон билан уни мукофотлади. Мудбир таккабурлиги туфайли шаҳар ҳаммомига гўлоҳ бўлди. Муқбил эса одоб ва тавозе шарофатидан мақсад гавҳарини топди, шоҳ гулзоридан ўрин олди».

Шунга ўхшаш камтар, одобли одам тақдир тақозаси ила йиқилган тақдирида ҳам Хусрав Парвезнинг тупроққа тушган гавҳаридай асло обрўсидан тушмагай!

Одоб жавоҳири шундай бир жавоҳирки, у кексаю ёш, эркагу аёлга бирдайин энг гўзал, бебаҳо зийнатдир. Одобли одамнинг қалби пок, юзи ёруғ, ўзи дилкаш ва хушҳол бўлади.

«Ҳикматлар хазинаси»да одоб мавзуида ибратли ҳикоялар бор. Улардан бири Ҳазрат Али ва Ҳазрат Фотима фарзандлари бўлмиш имом Ҳасан ва имом Ҳусайннинг ёшлик даврлари билан боғлиқ ривоят. Келинг, шу ривоятни эшитиб, ўзимизга тегишли хулоса чиқарайлик.

«Бир кун кекса мусулмон булоқ бўйида таҳорат қилар эди. Пайғамбаримиз саллолоҳу алайҳи вассалам набиралари бўлмиш Ҳазрат Ҳасан билан Ҳазрат Ҳусайн шу ерда ўйнар эдилар. Қарасалар чол таҳорат олишда янглишяпти. Болалар унинг ёнига келиб ўтиришди. Қария таҳоратни тугаллаб, халтасидан сочиғини олиб артинар экан, болалар унга:

— Ассалому алайкум, Аллоҳнинг саломи сизга бахшида бўлсин ота. Таҳоратингизни Аллоҳ қабул қилган бўлсин ота, — дедилар. Шунда чол: — Болаларим, соғ бўлинг. Аллоҳ сизлардан рози бўлсин, —деди. Унга болалар: — Отажон, сиздан бир илтимосимиз бор. Биз ака-ука тараддудланиб қолдик. Биз иккимиз таҳорат олсак-да, сиз қараб турсангиз. Қайси биримизнинг таҳоратимиз тўғри бўлур? — деб, ҳар иккиси таҳорат олдилар.

Чол диққат билан уларни кузатди.

— Отажон, қайси биримиз тўғри таҳорат олдик, шуни айтиб беринг дейишди. — Токи, бундан кейин янглиш таҳорат олмайлик. Биз сизни дуо қиламиз, бир калима ўргатсангиз сизга савоби тегади. Буни сиз яхши биласиз, чунки ёшингиз улуғ, биз эса ёш болалармиз.

Мусулмон қария уларга: — Болаларим, иккалангизнинг ҳам таҳоратингиз тўғридур. Иккалангиз бир хил таҳорат олдингиз. Таҳоратни янглиш олган менман, шу ёшга келсам ҳам тўғри таҳорат олишни ўрганмаган эканман. ҳозир сизлар менга тўғри таҳорат олишни ўргатдингиз... Соғ бўлинг, бор бўлинг! Аллоҳ сизлардан рози бўлсин. Сиз кимнинг фарзандларисиз, исмларингиз нима? Сиз менга кўп яхшилик қилдингиз, — деди.

— Отамиз Ҳазрат Алидирлар. Биз Ҳасан ва Ҳусайнлармиз. Бобомиз охир замон Пайғамбари Ҳазрат Муҳаммад саллолоҳу алайҳи вассалам, — дейишди болалар.

Мусулмон чолнинг кўзларига тасбеҳ доналари каби ёшлар келди, кўп ҳаяжонда мамнун бўлганини билдирмоқ учун:

— Балли, балли... Аллоҳу одобингиз, динга бениҳоя уйғун қилган ишларингиз ва назокатингизга балли, болаларим. Офарин! Улуғ Пайғамбаримизнинг набиралари ва Ҳазрат Алининг фарзандлари бўлсангиз, Пайғамбаримизнинг муҳтарам қизлари Фатиматуз-Заҳронинг жигар-пора болалари бўлганингиз алаб ва тарбиянгиздан, ҳаракат ва назокатингиздан билиниб турибди. Кўнглимни ҳеч оғиртмай, муйсафидни ҳеч хафа қилмасдан, янглиш олган таҳоратимни тузатдингиз. Менга таҳорат олишнинг тўғрисини ўргатдингиз. Аллоҳ сиздан рози бўлсин, — деб болаларни дуо қилди.

Бу ҳикоятда буюк ибрат ва наф бор. Пайғамбаримизнинг севимли набиралари кекса одам билан қанчалик гўзал хулқ-одоб доирасида мулоқат қилдилар. Улар қариянинг кўнглини оғритмай, заррача озор бермай назокат билан хатосини тузатдилар, отанинг дуосини олдилар.

Ҳар бир мусулмон назокат ва ирфон соҳиби бўлиши керак. Ширин сўзлик, очиқ юзлик билан хатоларини тузатмоқлари зарур. Мусулмоннинг хуш хулқи унинг ҳар бир сўзида, ҳар бир ҳаракатида намоён бўлмоғи яхшидир.

Азизлар, давлат ва халқнинг, халқ ва давлатнинг буюк саъй-ҳаракати туфайли мамлакатимизнинг шаҳар ва қишлоқлари янгича латофат касб этмоқда, қадимий бинолар таъмирланмоқда, янги равон йўллар очилмоқда, маиший-маданий, саноат иншоотлари қурилди ва қурилмоқда. Буларнинг ҳаммаси истиқлолнинг дастлабки ниҳоллари ва меваларидир. Ва буларнинг ҳаммаси инсон учун, инсоннинг турмуш шароитини яхшилаш учундир. Бундай пайтда албатта, ахлоқ ва одоб масалаларига алоҳида эътибор бўлмоғи зарур.

Адаб тожини кийган одам қаерга борса ҳам, қандай даврада бўлса ҳам, қайси шароитга тушса ҳам у ҳурмат ва эътиборга сазовор, хавфу хатар, нохушликлардан ҳоли бўлади.

Урфон ОТАЖОН.

МАҲАЛЛА — МУҚАДДАС МАСКАН

Халқ ҳамма нарсани топиб ва ҳар бир сўзни ёмбидай қуйиб айтади. Унда ҳикмат кўп, ўтмишимиз, бугунимиз ва келажак бор.

«Маҳалла — аҳиллик, меҳр-оқибат, дўстлик ва ўзаро ҳамкорлик кўзгусидир». Бу гапни ҳам халқ орасида тез-тез эшитамиз ва амин бўламизки, маҳалла ана шундай муқаддас қўрғон. Ватан — маҳалладан бошланади...

Мамлакатимиз Конституцияси ҳамда 1993 йил 2 сентябрда қабул қилинган «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонун ва бу борада ҳукуматимизнинг ҳаётга йўлланма олган қарорлари кўп миллатли халқимиз учун муҳим дастуруламал бўлиб хизмат қилаётир. Шуниси қувончлики, мамлакатимизда кечаётган кенг қамровли тадбирлар, оламшумул вазифалар, энг асосийси, халқимиз ҳаётидагиислоҳотлар ва демократик ўзгаришлар ҳар бир кент, овул, қишлоқ ва маҳаллаларда ўз намойишини топмоқда.

Конституциямизнинг 105-моддасида: «Шаҳарча, қишлоқ ва овулларда, шунингдек улар таркибидаги маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўзини-ўзи бошқариш органлари бўлиб, улар икки ярим йил муддатга раисни (оқсоқолни) ва унинг маслаҳатчиларини сайлайди», дея алоҳида қайд этилган. Табиийки, катта ташкилий ва демократик жиҳатдан жойларда ўтказиладиган бундай сайловларнинг республикамиз ижтимоий ҳаётидаги аҳамияти беқиёс. Зеро, маҳалла ° Ватан тимсоли экан, юқоридаги Қонун ва қарорлар ижроси ўз-ўзини бошқариш тамойилининг асосий бўғини ° маҳаллалар ҳаётига, у ердаги фаоллар ва аҳоли фаолиятига жўшқин бунёдкорлик руҳини бағишлайди. Истиқлолимизнинг истиқболини таъминлашда қудратли куч бўлиб, ҳаёт оқимига жўшқинлик бахш этади. Мухтарам юртбошимиз И. А. Каримов таъкидлаганларидек, маҳалла ° бу одамларнинг ўзлари томонидан сайланадиган ва фақат моддий нуқтаи назардан эмас, балки оилани мустаҳкамлаш, шахслар ўртасидаги ўзаро инсоний муносабатларга таъсир кўрсатувчи ўз-ўзини бошқариш органидир.

Жойларда бўлиб ўтган ҳисобот-сайловлар юқоридаги фикр ва тамойилларнинг ҳаётийлигини ва амалдаги тантанасини кўрсатди. Хусусан, пойтахт вилоятнинг Зангиота туманининг нуфузли «Иттифоқ» маҳалласида ҳам худди шундай сайлов бўлиб ўтди.

Дарвоқе, маҳалланинг «Иттифоқ» деб аталиши бежиз эмас. Бу ерда элнинг қувончу ташвишларига шерик, ҳар бир хонадонни ва унинг аъзоларини, маҳалла аҳолисининг турмуш тарзини яхши биладиган фидойилар кўп. «Иттифоқ» қишлоқ фуқаролар йиғини котиби Нураҳмад Туримбетов сайловолди йиғилишни очиб, уларни алоҳида қайд этди. Қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Ҳусниддин Гадойбоев маҳаллалар давлатимизнинг одил ва халқпарвар сиёсатини амалга оширишда унинг жойлардаги устивор таянчига айланиб бораётганлигини уқтирди.

Яксак савияда ўтказилган сайловда муносибларнинг муносиби маҳалла оқсоқоли этиб сайланди. Бундай ҳурмат-эҳтиромга Абдулазиз Абдумаликов сазовор бўлди. Унинг котиби этиб эса Эргаш Ҳусанов сайланди. Шунингдек, уч кишидан иборат маҳалла тафтиш комиссияси тузилди.

Бизга маҳалланинг янги сайланган оқсоқоли Абдулазиз ака Абдумаликов шундай деди:

° Халқимизнинг кўрсатган эҳтироми ° мен учун катта мукофот. Ҳамма гап ° ишончни оқлашда. Иншооллo, ишни ана шу эзгу ният билан бошладик. Маҳалламизда боқувчиси йўқ, кам таъминлаган 20 га яқин оилага ҳар томонлама ° ҳам иқтисодий, ҳам маънавий ёрдам бериб турибмиз. Уларнинг ҳар бирига ойида 500-600 сўм ёрдам пули ажратганмиз. Бу, албатта, ҳарна.

Бу ерда тадбирлар кўлами кенг. Маҳаллани ободонлаштириш, атрофни тоза ва пок сақлаш, тўй ва бошқа маросимларни шарқона, файзли ва ихчам ўтказиш анъанага айланган.

Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Юртимизда байрам шукуҳи кезмоқда. Ҳар бир жамоада бу унутилмас кунга қизғин ҳозирлик кўрилди. Бухоро туманидаги «Маданият» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган «Ёш тўқимачи» оромгоҳида ҳам муборак айёмга тараддуд катта. Бу сўлим масканда айни чоғда 700 нафардан зиёд ёшлар мириқиб дам олишаяпти.

СУРАТДА: касаба уюшмаси вилоят кенгаши раисининг ўринбосари Шаҳодат Ихтиёрова дам олувчилар ҳузурида.

Н. МУХАММАДЖОНОВ олган сурат.

Инсон ва табиат

БУРГУТ ҲАМЛАСИ

Бу воқеа ўтган йил куз охирида рўй берди. Эрта тонгда биз Анвар Ортиқов билан Арнасой сув ҳавзасида қамишларни ёриб қайиқда сузиб борардик. Юз метрча нарида сув сатҳи қашқалдоқларга тўлиб кетганди. Кутилмаганда тепада оқ думли сув бургути пайдо бўлди.

Бургут бир неча дақиқа чарх уриб турди-да, ўқдек пастга шўнғиди. Шу заҳоти қашқалдоқлар мисли кўрилмаган шовқин кўтаришди. Улар дарҳол чалқанча тушганича қанотларини сувга уриб, сув сачрата бошлашди. Ўткир панжалари ҳам ҳимояга шай эди.

Бу ҳолда бургут ҳамласи одатда бесамара тугашини тажрибали овчилар яхши билишади. Лекин йиртқич ўлжасини маҳкам тутганича ҳавога парвоз қилди. Афтидан, заиф ёки жароҳатланган қашқалдоқ қаршилик кўрсатолмаган шекилли.

Кўпни кўрган Аваз Дадахўжаев содир бўлган воқеани шундай изоҳлади:

— Қашқалдоқ мамлакатимиз сув ҳавзаларида қишлаб қоладиган сувда сузувчи қушлар жумласидандир. Қулай иқлим шароити, мўл-кўл емиш уларни жалб қилади. Кузда ва кўкламда улар фақат кечаси учишади. Кундузи қамишлар орасида паноҳ топишади. Лекин 200-300 нафари гала ҳолда куннинг истаган лаҳзасида бемалол сузиб юришади.

Оқ думли сув бургути эса Ўзбекистоннинг Қизил китобидан жой олган ноёб қушлар жумласидан.

Масгут МАХМУТОВ,
овчилик жамияти фахрий аъзоси.

Чиноз район, «Олмазор» посёлкасидаги Чехов кўчасида жойлашган 57 - уй / ер майдони 8 сотих / сотилади. Бунинг учун Тошкентдаги Ибн Сино 1-мавзеси, 1-а уй, 27-хонадонга мурожаат қилиш керак.

ҒОЛИБЛИККА ДАЪВАТ

Маълумки, жамоалар ўртасида меҳнат баҳсини уюштириш, ғолиб топилган илғорларни моддий ва маънавий рағбатлантириш ютуқлар омилидир. Бошқа соҳалар қатори қишлоқ хўжалигида ҳам кўрик-танловнинг аҳамияти жуда катта. Мусобақа миришкорни изланишга, фидокорона меҳнатга ўргатади. Мусобақадошидан ортда қолмасликка интилади.

Ҳозир деҳқончиликда энг масъулиятли палла. Пахта ҳосилининг баракасини шу кунлардаги ҳаракат белгилайди. Агротехник тадбирларни ўз вақтида ва тўла ҳажмда бажаришни таъминлаш, мўл ҳосил етиштиришда, зарбдор меҳнат қилган деҳқонларни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳайъати ва республика Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси марказий қўмитаси раёсати қарор қабул қилдилар.

Унга кўра «Август — ҳосил тўплаш ойи» деб эълон қилинди ва ушбу тадбирни август-сентябрь ойларида ўтказиш белгиланди. Етти кишидан иборат марказий комиссия таркиби тасдиқланди. Ғолибларни мукофотлаш учун 41.250 сўм пул ва санаторийга 10 та бепул йўлланма ажратилди.

Бундан кўзланган асосий мақсад республика пахта далаларида агротехник ишловларни юқори даражада ўтказиш, деҳқонларни самарали меҳнатга даъват қилиш, ҳар туп ғўзада мўл-кўл ҳосил тўплашдир. Шунингдек, у жойларда сафарбарликни уюштириш, ишни оқилона ташкил қилиш, йиғим-теримга ҳар тарафлама тайёргарликни таъминлашга йўналтирилган кўрик-мусобақадир.

Кўрик Марказий комиссия томонидан якунланади ва энг унумли меҳнат қилган ҳамда энг яхши кўрсаткичларга эришган деҳқон жамоалари тақдирланади.

Ғолибларни рағбатлантириш қуйидагича амалга оширилади:

Республика бўйича жами 5 та биринчи ўрин таъсис қилинди. Ғолиб меҳнат жамоаси 15 минимал ойлик миқдорида мукофотланади ва уларга 2 та бепул (санаторийларга) йўлланма қўшиб берилади.

Пул мукофоти Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлиги маблағидан, йўлланмалар касаба уюшмаси марказий қўмитаси ҳисобидан ажратилади. Ундан ташқари ғолибларга вазирлик ҳамда касаба уюшмаси марказий қўмитаси фахрий ёрлиқлари топширилади, улар ҳақида очерк, лавҳа, ахборотлар матбуот, телевидение ва радио орқали кенг ёритилади.

«Август — ҳосил тўплаш ойи» шиори остида ўтадиган кўрик босқичма-босқич, звено-бригада-хўжалик-туман-вилоят миқёсида амалга оширилади. Сўнг ғолибликка номзодлар рўйхати олинади. Низомга биноан ҳар бир вилоятдан ва Қорақалпоғистон Республикасидан 3-5 тадан илғор жамоалар якуний кўрик босқичда қатнашишга тавсия қилинади. Уларнинг орасидан мутлақ ғолиб совриндорлар аниқланади. Бунинг учун тавсияномалар ишлаб чиқилиб, жойларга етказилади.

Кўрик-танловда қуйидаги кўрсаткичларга эътибор берилади:

Бир гектар майдонда кўчатлар, ҳосил шохлари ҳамда ундаги гуллар, ғунчаларнинг сони, ҳосилнинг чамаси;

механизациялаштириш даражаси (фоиз ҳисобида). Чеканка ўтказишда илғор фан ва техника ютуқларидан фойдаланиш;

ишчи, деҳқон ва механизаторларга дам олиш учун яратилган шароит;

техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш ишларининг аҳволи;

қишлоқ хўжалиги техникасининг теримга тайёргарлик даражаси;

серҳосил, янги нав ғўзаларининг экилиши.

Чигитнинг плёнка остига экилган майдони каби шартлардир. (Маълумот учун телефонлар: 41-32-42, 56-63-76).

ФУТБОЛ

САФАРДАГИ ҒАЛАБА

Ўтган йили Осиё чемпионлари кубогининг дастлабки босқичида мамлакатимиз чемпиони «Нефтчи» Семипалатинскнинг «Елимай» командасини ўз майдонида 3:1 ҳисобида мағлуб этганидан сўнг такрорий ўйин шунчаки расмиятчиликка айланиб қолгандек кўринганди. Амалда эса рақиблар асосий вақтда ҳисобни тенглаштириб, қўшимча муддатда ғалаба тўпини киритишга муваффақ бўлишди.

Ўша омадсизликни унутмаган мухлислар бу йилги мусобақа бошланишида фарғоналиклар илк учрашувда «Ситора» (Душанбе)ни 4:1 ҳисобида доғда қолдирганидан кейин ҳам такрорий беллашув тақдирини бирмунча хавотир билан кутишди. Лекин бу сафар «Нефтчи» футболчилари йиғинчоқлик билан тўп суришди.

Тўғри, мезбонлар 10-дақиқада пенальтидан ҳисобни очиб, мағлубият аламини олишга астойдил уринишди. Аммо биринчи бўлимнинг сўнгги лаҳзасигача ҳисоб ўзгаргани йўқ. Қарши ҳужум пайти эса Р.Дўрмонов мувозанатни тиклади. Иккинчи таймда эса фарғоналиклар 5 дақиқа давомида яна уч тўп киритиб, ўз дарвозаларини дахлсиз сақлаб қолишди.

Шундай қилиб «Нефтчи» Осиё чемпионлари кубогининг бу йилги баҳсларида жиддий ниятда эканлигини амалда исботлади. Вакилларимиз 23 август куни Ироқнинг «Завра» клубини қабул қилишди.

Мамлакат биринчилигида ҳам фарғоналикларга омад кулиб боқди. XVII тур баҳсларида «Нефтчи» Муборакда «Машъал»га қарши майдонга чиқди. Биринчи таймдаёқ амалда учрашув тақдири ҳал бўлган эди: Лебедев, Завальнюк, Р.Дурмонов киритган уч тўпга мезбонлар иккинчи таймда битта тўп билан жавоб қайтаришди, холос.

Ўн еттинчи турда ишқибозлар «Пахтакор»дан яна ғалаба кутишганди. Лекин «Сўғдиёна» пахтакорчилар учун ноқулай рақиблардан бири эканлигини яна бир карра намойиш этди. Қолаверса, «ўз уйим ўлан тўшагим» деганларидек жиззахликларнинг ўз майдонида тўп сурганликлари ҳам таъсир кўрсатганига шубҳа йўқ. Хуллас, «Пахтакор» 1:3 ҳисобида мағлубиятга учраб, тўртинчи ўринни яна «Нурафшон»га бўшатиб беришга мажбур бўлди.

Дарвоқе, бухороликлар ҳам сафарда тўп сурганликларига қарамай зафар қучишди. «Янгиер» билан ўйин кескин ўтиб, мезбонлар икки марта ҳисобни тенглаштиришга эришдилар. Барибир Агеев 85-дақиқада тўп «Нурафшон»га ғалаба келтирди — 3:2.

Учинчи ўринни эгаллаб турган МҲСК ўз майдонида «Атласчи»нинг қаршилигини синдириб, пировард-натижада йирик ҳисобда ғалабага эришди — 4:0. «Трактор» — «Динамо» учрашувида биринчи таймдагина мувозанат сақланиб турди. Мезбонлар ҳужумчиси Урмонов 4 дақиқада ҳисобни очган бўлса, Кудряшов 17-минутда жавоб тўпини киритди. 40-минутда Хвастунов «Трактор»ни олдинга олиб чиққач, иккинчи таймда Дилшод Урмонов яна тўртта тўп киритишга муваффақ бўлди — 6:1.

Қолган натижалар: «Динамо» — «Дўстлик» — 2:0, АСК — «Косонсой» — 3:2.

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ўғли.

ДЕРОЗАЛ

AgrEvo

Дерозал дон ва бошқа экинлардаги замбуруғли касалликларга қарши курашда юқори самарали фунгициддир.

ДЕРОЗАЛНИ ҚЎЛЛАСАНГИЗ:

— Бошоқли донни чанг қоракуяси;
— занг;
— ун шудринг;
— илдиз чириш;
— турли доғ касалликларидан сақлайсиз!

У ўсимлик пояси ётиб қолишининг олдини олади.
ДЕРОЗАЛ
— экинга самарали таъсир этувчи, ишлатиш учун қулай доридир.

Ғалладан мўл, сифатли ҳосил олмоқчи бўлсангиз Олмониянинг Ўзбекистондаги вакили — «АгрЭВО» фирмасига мурожаат этинг.

Телефон: (8-3712) 33-35-25.

Ун, гуруч ва бошқа дон маҳсулотлари солишга мўлжалланган, сиғими 50 килограмм бўлган қоплар сотилади.
Телефон: 54-27-96.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институти, унинг тизимидаги тажриба хўжалиги, «Агромаш» ҳиссадорлик жамияти жамоалари институт директори Абдумуталлиб Ҳожиевга падари бузруквори

Ҳожи ТОЖИЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этадилар.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУХАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ:
«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси
«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0429, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.